

FÖRSVAR UTBILDAREN

Afghanistan

UNGDOMSLEDARE GÖR INSATS I AFGHANISTAN

Reportage

HELIKOPTERFLOTTILJEN – EN FÖRSVARSMAKTRESURS

Nr 5, 2012

Från

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

Ansvarig utgivare:

Generalsekreterare Bengt Sandström

Chefredaktör:

Informationschef Per Klingvall

e-post: info@forsvarsutbildarna.se

Redaktör:

Tommy Jeppsson

Annonschef:

Kontakta 08-587 742 00 eller

info@forsvarsutbildarna.se

Omslagsbild:

Ungdomsledare, Mattiahs Molin, gör insats i Afghanistan.

Foto: Richard Kjaergaard

Adress:

Karlavägen 65, Stockholm

Postadress:

Box 5034, 102 41 Stockholm

Telefon:

08-587 742 00

Telefax:

08-587 742 90

Postgiro:

69310-1

E-post:

forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

Hemsida:

www.forsvarsutbildarna.se

Originalframställning/Tryck:

Tryckerigruppen AB

Adressändringar:

adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 1/13 är den 21 dec-12. Nr 1 kommer ut den 15 jan-13.

Upplaga 30 000 ex/utgivning, 5 nr under 2012.

ledare

Här i Mälardalen verkar hösten inte riktigt vilja vika ner sig för vintern och det är inte utan viss avund jag följer väderleksrapporteringen om de tilltagande snödjupen i de mer norra delarna av landet. För mig hör snön ihop med den annalkande julen men bidrar också till att förstärka de få ljusstrålar som letar sig ner till oss i norr så att dagarna känns ljusare – om än bleka – och den ständiga ljudkuliss som annars gör sig påmind här utanför min arbetsplats på kansliet – dämpas. Men som motionär längtar jag också till att barmarksaktiviteterna äntligen kan övergå i vintersport och till promenader med ”knirrk” under

vinterkängorna. Nåväl – tids nog; i skrivande stund återstår ju ett par veckor innan det första adventsljuset får tändas.

Även om det är för tidigt att summera året i form av slutförda uppdrag och till leveranser så känns det ändå riktigt att i denna säsongens sista tidning kommentera det tydliga trendbrott som jag upplever Svenska Försvarsutbildningsförbundet står mitt uppe i – med en ny verksamhetsidé, till verksamhetsomfång och i tilldelning av statliga uppdragsmedel.

Den ökande medeltilldelningen ser jag som ett kvitto på våra uppdragsmyndigheters tilltro till Försvarsutbildarnas förmåga att bidra med frivilligkompetens och kvalitet till stöd för deras verksamhet. De utmaningar som Försvarsmakten därutöver nu möter med ett nytt personalförsörjningssystem har nyupptäckt betydelsen av den rekryteringskraft som finns inneboende i Försvarsutbildarna.

Vidare så får jag när jag möter våra försvarspolitikere eller i andra sammanhang när frivilligfrågor debatteras – som för övrigt omnämns på ett helt annat och positivt sätt idag i jämförelse med vad som var fallet inför det förra försvarsbeslutet – en positiv respons på frivilligörelsens samhällsnytta och Försvarsutbildarnas roll för folkförankring och drivkraft för personliga engagemang.

Framgångarna har inte kommit av sig själv utan är ett resultat av ett ihärdigt arbete bland många – företroendevalda, funktionärer, instruktörer och av kansliets personal samt av Er medlemmar ute i förbunden. Ni är värda all uppskattning och Ni utför ett fantastiskt arbete!

En tydlig värdemätare på Försvarsutbildarnas förmåga och vilja är på det sätt som, trots sent in på året inkomna tilläggsuppdrag, hanterades i förbunden. Det är imponerande att följa hur förbunden tar till sig och omsätter inkomna uppdrag till utbildningar och verksamhet med hög kvalitet. Jag vet hur mycket arbete som ligger bakom med allt från rekrytering till att beställa materiel och allt däremellan men jag vet också att det är kul och stimulerande för varje gång jag är ute och följer verksamhet så möts jag av positiva och engagerade elever och duktiga och drivande försvarsutbildarinstruktörer.

Det ökande antalet uppdrag samt det ökade kursutbudet till trots så behöver den interna medlemsverksamheten också stärkas för att identiteten som frivillig försvarsorganisation och dess särart fortsatt ska kunna utvecklas. Jag tror dessutom det är avgörande för om Försvarsutbildarna ska förmå attrahera nya medlemmar samtidigt som vi behåller vår tidigare medlemskader. I mångt sker denna verksamhet på förbunds- och föreningsnivå och kan ta sig olika uttryck men när vi nu närmar oss julen så är väl skinkskyttet givet och varför inte en glöggbudning samtidigt med försvarsupplysning/information.

Inför den stundande jul- och nyårshelgen – ta hand om varandra, ge Er tid till julefrid och skänk den personal som tjänstgör utomlands till stöd för andra länders fred och säkerhet en extra tanke och omfamna dem i vår verksamhet när de återvänder hem.

Ha nu en riktigt God Jul och ett Gott Nytt Försvarsutbildarår – som synliggörs!

Bengt Sandström
Generalsekreterare

Vad säger vi egentligen?

Kommunikation är viktigt och hur vi uttrycker oss om oss själva är väsentligt för hur vi som organisation uppfattas och vad vi står för. När jag möter gamla kamrater från min tid i Försvarsmakten, gäster vid olika sammankomster eller i samband med möten med representanter för samhällets krishantering får jag ibland frågan: Försvarsutbildarna vad är det för något?

Vad svarar ni på en sådan fråga?

Börjar ni tala om allt bra vi gör; att vi är en stor paraplyorganisation med 27 000 medlemmar och totalt 38 förbund. Berättar ni att Försvarsmakten har ett sådant förtroende för oss att vi får utbilda i väpnad strid genom den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F). Att vi har huvudansvaret för grundutbildningen av alla hemvärnsspecialister, att vi har ansvaret för att hjälpa alla frivilligorganisationer med försvarsinformation eller att vi i år tagit fram en helt ny grundutbildning i krisberedskap för regionala och nationella förstärkningsresurser. Nämner ni att vi har stort ansvar för hemvärnets CBRN-pluton-

er och att vi tränar hemvärnets bataljonsstaber i att umgås med media. Det finns massor av saker som görs runt om i landet förutom detta.

Eller börjar ni tala om den tid då centralorganisationen var CFB och de regionala förbunden var FBU-förbund. Är det lätt att undslippa sig att vi är gamla FBU och hoppas att de har en bild av vad det namnet står för?

2006 bytte vi namn till Försvarsutbildarna och i år tog vi steget fullt ut när vi tog konsekvenserna av att värnplikten försvunnit och att även samhällets krishanteringsförmåga förändrats genom att vi antog vår nya verksamhetsidé. Det är en inriktning som vi skall vara stolta över att vi tagit. Den pekar tydligt ut vår roll som ett stöd för folkförankringen, för en förändrat rekrytering och för en stark vilja att engagera oss i samhällets krishantering. Vår verksamhet är därmed mycket förändrad jämfört med hur det var på värnpliktens tid.

Vi skall vara stolta över vår historia och det som åstadkoms till stöd för det mobili-

seringsbara invasionsförsvaret men nu är det hög tid att vända blad. Det är dags för oss alla att ta konsekvenserna av detta genom att beskriva oss via den verksamhet vi bedriver idag och den väg som vi själva stakat ut genom vår nya verksamhetsidé. Jag läser fortfarande i tidningar att det är FBU som genomför verksamhet. Senast idag så var det FBU som skall dela ut ärtsoppa vid ett evenemang. Nästa gång någon frågar så berätta vad vi är idag och inte det vi gjorde igår. Använd namnet Försvarsutbildarna och visa att ni är stolta över vad vi gör idag. Se det här som ett tips på ett nyårslöfte inför 2013.

Med dessa ord vill jag tillönska alla en god jul och ett gott nytt år.

Per Klingvall
Chefredaktör

80 elever i Höllviken

NÄR FÖRSVARSBILDARNA genomförde fyra kurser samma vecka i Höllviken gnuggades 80 elever i allt från grunder till överlevnad. Det var regionala kurser som bland annat stärkte ungdomsverksamheten i Skåne.

På grundkursen var det många nya ansikten. Tillflödet av nya ungdomar är stort och här fick 20 elever bekanta sig med det militära livet.

– Det var för många första gången de drog på sig m/90-uniformen. Vi gav dem en känsla av hur tillvaron i det militära, säger Björn Svensson som höll i kurserna.

Han vet att under höst- och sportlovet brukar intresset vara stort för ungdomsverksamhet. Och han fick helt rätt. Kurserna var fyllda till sista plats.

Grundkursen bjöd också på sjukvårdsutbildning, eleverna fick ett hum om hur man tar hand om sig själv, det var exercis, värdegrund och kallt väderutbildning. Vädret såg till att vara som det brukar vara på senhösten, det vill säga omväxlande

kallt, klara dagar och regn. Det fick eleverna på överlevnadskursen ta hänsyn till, för de låg i bivack fyra dygn. Eleverna som är på väg att bli ledare, fick i stor utsträckning leva på vad de kunde finna i skogen. De gjorde upp eld med kniv och jukkasticka, flinta och stål och försökte med bågdrill.

Eleverna på fortsättningskursen gjorde samma sak som eleverna på grundkursen. Skillnaden är att momenten fördjupas i en stegringsmodell.

"Arton-plus" eleverna gnuggade folkrätt, sjukvård, ledarskap och inte minst ungdomsbestämmelserna i Försvarsutbildarnas handbok. De hade också stridsmoment.

– Vi har en utmaning här i Skåne och det är att erbjuda ungdomar som är arton år eller äldre meningsfull utbildning och det gör vi genom överlevnadskursen och "arton-plus" kursen, säger Björn Svensson.

Försvarsutbildarnas ungdomsverksamhet i Skåne har 650 ungdomar, varav 400 är aktiva. Stödet från Skånska gruppen betyder mycket.

Arbetsförmedlingen satsar

FÖRSVARSMAKTEN är en av Arbetsförmedlingens största samarbetspartners. Försvarsmaktens behov av rekrytering möts bland annat upp av arbetsförmedlingarna runt om i landet.

En av satsningarna är ett projekt där 500 arbetslösa ungdomar av utländsk etnicitet får möjlighet att prova på hur det kan vara att arbeta i Försvarsmakten.

– Det finns en nyfikenhet från ungdomarna på att arbeta inom Försvarsmakten, säger Soledad

Grafeuille som är enhetschef vid Arbetsförmedlingens enhet för nationella kunder, till kkurien.se.

På Arbetsförmedlingen har man sett ett ökat tryck och intresse från arbetslösa ungdomar att söka sig till Försvarsmakten.

– Efterhand som de lokala arbetsförmedlingarna får information och kunskap om försvaret som arbetsgivare kommer det att ge möjlighet till utbildning och en möjlig anställning, säger Soledad Grafeuille.

Fel att avvisa båtar

FÖRSVARSMAKTEN HADE inget lagligt stöd att avvisa båtar vid Ringenäs skjutfält. Det har åklagare kommit fram till efter att en båtägare avisats och polisanmälts för att ha ankrat upp i området.

Försvarsmakten tvingades att avbryta den aktuella skjutövningen vid ett flertal tillfällen

när det kom in fritidsskeppare på det avlysta området. Dock har den åklagare som utrett ärendet lagt ner sin förundersökning. Han menar att det inte var brottsligt att vistas i området.

28 reservofficerare får sparken

28 RESERVOFFICERARE som inte hämtat ut rekommenderade brev om de nya anställningsformerna med krav på utlandstjänstgöring sägs upp av Försvarsmaktens personalansvarsnämnd för att de inte varit anträffbara.

– Det ingår i jobbet att vara anträffbar och det är skäl för uppsägning att inte vara det, säger Therese Fagerstedt på Försvarsmaktens informationsstab till nyhetsbyrån Siren.

Personalansvarsnämnden har även hanterat 43 ärenden där reservofficerare har hämtat ut det rekommenderade brevet

och i de fallen avskriver nämnden ärendena.

– Accepteras de nya anställningsformerna behåller de sin tjänst, i annat fall sägs de upp på grund av arbetsbrist och då är deras uppsägning en fråga för respektive förband, säger Therese Fagerstedt.

På I19 i Boden sägs åtta reservofficerare upp. De har hållit sig oanträffbara för sin arbetsgivare, Försvarsmakten. Som arbetstagarare har man skyldighet att vara anträffbar när arbetsgivaren kan förväntas kräva närvaro, enligt personalansvarsnämnden.

Försvarsmaktens pris på chefgalan

I MARS 2013 arrangeras Chefgalan på Grand Hotell i Stockholm och Försvarsmakten är en av arrangörerna. På galan kommer ledare och chefer att uppmärksammas och belönas för insatser som driver kompetensutvecklingen och svenskt arbetsliv framåt.

I år hoppas Försvarsmakten få se flera av sina chefer nominerade i någon av de olika kategorierna som är årets chef, framtidschef, hälsosam chef, ledarutvecklare och ung chef.

Priset för framtidschef har Försvarsmakten i uppgift att

dela ut. Priset kommer att gå till en ledare eller chef som genom lyhördhet och mod att tänka nytt har lett yngre medarbetare mot goda resultat. Pristagaren leder en arbetsgrupp eller en verksamhet med huvudsakligen yngre förmågor, upp till 30 år.

ÖB, general Sverker Göranson menar att Försvarsmakten behöver lära av andra och utveckla ledarskapet för att klara konkurrensen när det nya försvaret gjort det till en av Sveriges största rekryterare, enligt forsvarsmakten.se.

Ledare som verkligen är föredömen kommer att uppmärksammas på Chefgalan. Foto: Torbjörn F Gustafsson/InfoS/Försvarsmakten

GMU i Skåne

I HÖSTENS GMU-OMGÅNG på P7 i Skåne tar försvarsmakten.se tempen på rekryterna. De har skjutit skarpt och varit ute i fält.

Maja Eriksson från Klippan i nordvästra Skåne tycker att det känns bra.

– Jag trodde det skulle vara tuffare. Jag har själv ingen erfarenhet av frivillig ungdomsutbildning men har hört av kompisar om hur det var att göra lumpen och av andra om GMU, säger hon.

Inför GMU:n tränade Maja Eriksson målmedvetet. Det blev många pass på gymmet och löpträning.

– Det jobbigaste är väl att

framrycka med all utrustning och packning när det är stridsutbildning, med låga ställningar och när man ska åla sig fram. Samtidigt är det kul med fysisk fostran. Roligast är skytte och fysisk träning.

Patrik Nilsson från Simrishamn tycker att GMU:n ger honom bra erfarenheter.

– En sak som är bra är att man lär känna sig själv, sin kropp och sina begränsningar. Det som varit jobbigt hittills är att det ibland blir tidsnöd. Man ska hinna med många åtgärder på kort tid när det gäller. Men det blir nog lättare när man kommer in i rutinerna, säger han.

Halvar på P7

FÖRSVARsutbildarna i Skåne har tillsammans med Skånska gruppen genomfört skyddsvaktsutbildning på P7 Ravlunda skjutfält.

Det norska sättet att utbilda skyddsvakter, Halvar, med två tält, kamera vid posttvåan, bild till posttettan och mikrofoner och högtalare har visat sig ge realistiska situationer med skarp-laddade vapen.

Inte minst ställer utbildningen krav på de figuranter som av olika anledningar under utbild-

ningen befinner sig där de under övningsförsättningsarna inte ska befinna sig.

Försvarsutbildarna levererade nio figuranter till Ravlunda.

– Vi ställer hårda krav på dem, säger Pia Blauenfeldt Petersen, figurantchef för Försvarsutbildarna i Skåne.

Genom antagningen inför skyddsvaktsutbildningen får Försvarsutbildarna fram dem som kan agera på olika stressnivåer för posttettan. De vet hur de ska provocera fram ett agerande.

Halvar är ett norskt koncept för utbildning av skyddsvakter. I Norge har över 5 000 militärer och poliser utbildats enligt Halvarmodellen.

Skyddsvakt sedd på filmduk i posttvåans tält i samband med Halvarutbildning. Foto: Per Lunqe

Höjda löner för försvarsanställda

GRUPPBEFÄL, soldater och sjömän får minst 1 000 kr mer i lön per månad enligt ett beslut från ÖB, general Sverker Göranson. Dessutom höjs lägsta ingångslön från 16 150 kronor till 18 000 kr i månaden.

Höjningen syftar till att stärka den långsiktiga personalförsörjningen och för att bibehålla och

utveckla Försvarsmaktens anställda. Höjningen tillämpas retroaktivt från 1 juli 2012.

Mer i plånboken för soldater. Foto: Daniel Klintholm/Combat Camera/Försvarsmakten

HMS Fårösunds sista uppgift

EFTER 56 ÅR i marinens tjänst kastade arbetsfartyget HMS Fårösund loss för sista gången från Örlogshamnen i Karlskrona. Det var vind från sydost, ihållande regn och som vanligt var däck fullt av minor. Kursen sattes mot övningsområdet för Swenex 2.

När fartyget närmade sig övningsområdet vid nattetid, hade fyra övningsminor fällts, morgonen därpå ytterligare sju.

– Minorerna ska minröjningsfartygen öva mot och försöka

hitta. Både sonarer och röjdykare kommer att användas, säger fartygschefen Micke Åkesson till försvarsmakten.se.

På HMS Fårösund finns en rutinerad besättning där alla vet vad som ska göras. Övningsminor kan väga 600 kilo, och att lyfta dem på ett säkert sätt från ett gungande och halt däck är inte enkelt. Det kräver erfarenhet och kunnande.

Nu är HMS Fårösunds historia slut. Fartyget ska avvecklas och avrustas.

HMS Fårösund bunkrar vatten från ett amerikanskt fartyg vid en tidigare övning. Nu har hon gjort sitt i Försvarsmakten. Foto: Försvarsmakten

Piloter till helikopterflottiljen

HELIKOPTERFLOTTILJEN på Malmen söker piloter, flygtekniker och soldater. Redan har i år ett 30-tal tekniker anställts och 26 soldater började sin yrkesbana på flottiljen i mitten av oktober.

Helikopterflottiljen på Malmen öppnar dörrarna för piloter. På bilden helikopterpiloten Björn Zacharoff under vinschövningsövning med räddningshelikopter. Foto: Försvarsmakten

I Skredsvik inför 2013

VERKSAMHET KRÄVER planering. Därför samlade Thorsten Flood och förbundet i Bohuslän-Dal styrelsemedlemmar från förbundets föreningar till Skredsvik för att sätta kursen inför 2013.

Uppdragsdialogen, det samtal som förs mellan Högkvarterets frivilligavdelning och utförande frivilligorganisationer fick en genomlysning genom Thorstens Floods start på mötet.

– Det är kanske grunder men många styrelsemedlemmar har inte varit med så länge. Därför är det bra att gå igenom grunderna, säger Thorsten Flood.

Tanken med planeringen är

att förbundet inte ska lägga aktiviteter som krockar med varandra. Föreningarna presenterade sina planer och dessa kunde nu synkroniseras.

Fredrik Nilsson, Uddevallaföreningen, presenterade Försvarsutbildarnas uppdrag från Försvarsmakten. Han pratade också om den Military Weekend där han varit kurschef.

Ett syfte med planeringsdagen var att stärka förbundets teambuilding.

– Styrelsemedlemmarna från föreningarna ska känna vi-känslan med förbundet, säger Thorsten Flood.

Kroatien erbjuder Gripenplan

FÖRSVARSEXPORTMYNDIGHETEN, FXM, erbjuder Kroatien att köpa åtta nyttillverkade Gripenplan. Saab utlovar industriellt samarbete.

I mitten av oktober uppgav Kroatiens försvarsminister, Ante Kotromanovic, att landet överväger att skaffa mellan åtta och tolv Gripen C/D. FXM har nu överlämnat slutofferten.

– Vi är glada att kunna överlämna detta erbjudande som tagits fram i nära samarbete med Kroatien, säger Peter Göthe, ställföreträdande generaldirektör på FXM till affarsliv.com.

Offerten omfattar även ett

support- och utbildningsavtal för piloter och flygtekniker samt en finansieringslösning. Om affären går i lås kommer Gripenplanen att tillverkas på Saab i Linköping.

Kroatien har erbjudits köpa åtta nyttillverkade Gripenplan. Saab står för industrisamarbetet. Foto: Ulrika Kagg/Försvarsmakten

Incidentberedskapen igång

Bombplanet TU22 fångat i kamerallinsen av pilot i svensk incidentberedskap. Foto: Försvarsmakten

FÖRSVARSMAKTEN har släppt bilder på utländska flygplan som tagits av incidentberedskapen. Det är första gången sedan kalla kriget som sådana bilder offentliggjorts.

Det har funnits en växande kritik mot att Försvarsmakten numera är mera hemlighetsfull än under det kalla kriget. Även

den rent rutinmässiga dagliga verksamheten till sjöss och i luften är Försvarsmakten förtegen om, skriver svd.se.

Den militära aktivitet i luften och till sjöss som pågår över Östersjön syftar till att spana mot övningar, prov av nya fartyg och spela in radio- och teletrafik för att ge elektroniska "fingeravtryck" av andra länders flyg, fartyg, markstridskrafter och ledningssystem.

Det sovjetiska bombplanet TU22 Backfire som Försvarsmakten släppt en bild på var man först med att fotografera 1978.

Inspektion med kunglig glans

DEN FÖRSTA KUNGLIGA inspektionen av Livbataljonen är klar.

– Inspektionen gick i stort enligt plan och gav också en bra grund för fortsatt utbildning och utveckling. Både soldater och officerare kan känna sig mycket nöjda med sin insats, säger major Hans Augustin, Livgardets ceremoniofficer till försvarsmakten.se.

Bataljonen ställde upp bakom Arméns musikkår i Kungsträdgården och marscherade mot Kungliga slottet. Alla delar av bataljonen med stab, grenadjärkompani, beriden eskort, högvaktsstyrkor och fanvakt var med, 250 soldater och officerare totalt.

– Livbataljonens huvuduppgift är att lösa statsceremoniella upp-

drag, som ofta är kopplade till statschefens officiella åtaganden som statsbesök, högtidliga audienser, nationaldagen och riksmötets öppnande, säger Hans Augustin.

Kung Carl Gustaf tog i sitt tal till bataljonen upp de förväntningar som finns på denna. Den visar en bild av Försvarsmakten för officiella gäster.

– Genom att H.M. Konungen deltar i inspektionen synliggörs den särskilda kopplingen till statschefens verksamhet som förbandet har. Det ger positiva effekter både för känslan av uppskattning för vad förbandet levererar och en ökad förbandsstolthet, säger Hans Augustin.

Intensiva jägardygn

EFTER EN KRÄVANDE grundkurs i jägartjänst vid Arméns jägarbataljon, står det klart att jägarsoldaten behöver mycket goda fysiska och mentala förmågor. Soldaten behöver också utbildning i metoder och rutiner när uppdrag och insatser ska genomföras.

Sedan 2001 genomförs grundkurs i jägartjänst vid jägarbataljonen i Arvidsjaur. Kursen syftar till att ge nyanställda officerare och soldater vid jägarbataljonen en grundlagd förmåga att lösa de uppgifter som ingår i jägarbataljonens verksamhet – i ett

av motståndaren behärskat område.

– Kursen har bara gett mig positiva signaler. Grundnivån på utbildningen är hög vilket är viktigt om vi ska kunna lära oss att verka som jägarpatruller. Vi får mer och mer förståelse för varför vi får nöta in standardförfaranden, säger Dennis Arda till försvarsmakten.se.

Deltagarna vid kursen var officerare och soldater från Jägarbataljonen och Livregementets husarer, K3 och en finsk officer från Jägarbrigaden i Sodankylä.

Jägarsoldaten behöver god fysik och ett starkt psyke. Det hade jägarna nytta av vid den nyligen genomförda grundkursen. Foto: Torbjörn F Gustafsson/InfoS/Försvarsmakten

Military Weekend är bra för GU-F

UMEÅS GRUNDLÄGGANDE soldatutbildning genomfördes mitt emellan årstidsväxlingarna. Ena dagen snö, sol och relativt kallt och andra dagen åter till mer höstligt gråväder. Trots det var de 25 eleverna som genomförde en av årets sista utbildningar påtagligt nöjda. Här är några kommentarer från eleverna:

- Väldigt intensiv men lärorik trots det blöta vädret.
- Det har varit väldigt utmanande där vi fått bra utbildning i soldatkunskaper som krävs för vår tjänst i Hemvärnet.

- Utbildningen har faktiskt varit rolig.
- Vi har fått lära känna oss själva och finna våra gränser och för att sedan upptäcka att vi faktiskt kan mer än vad vi tror.

Utifrån kurschefens perspektiv har det också varit bra. De allra flesta eleverna hade tagit stora kliv uppåt på erfarenhetsstegen. En erfarenhet är att det vore bra om eleverna hade mer kunskap om vad den militära miljön innebär innan man börjar. Det vore en styrka om eleverna hade fått genomföra en Military Weekend innan.

Förberedelser inför ett skjutpass. Foto: Sven-David Sörensen

Övning väckte Gränsöbor

Eldgivning med automatvapen väckte boende på Gränsö en natt i slutet av oktober. De hade informerats genom tidningsannonser men överraskades ändå.

De boende vaknade och undrade vad som hänt.

– Vi borde ha fått mer information om att en övning var planerad, säger en av de boende på Gränsö till lk.se.

Nöjda elever på MW i Skåne

19 ELEVER GICK MW på P7 i Skåne. De uppskattade sina första 48 timmar i uniform.

– De var jättenöjda och 15 kommer att skriva på för GMU eller utbildning inom Hemvärnet, säger kurschefen och instruktören Joakim Jakob.

Eleverna som kom från Skåne, Göteborg och Halland fick för första gången sova på logement, exercera och spanna musklerna i militär fys.

Soldater från Hemvärnets tjänstegrenar visade vad de

sysslar med, signalister och fordonsförare lät eleverna prova på.

Ett populärt moment var skytte. Eleverna fick skjuta med Ak-4 och pistol m/88.

– Allt under säkerhet. Vi hade en instruktör per skytt, som laddade och gjorde patron ur, säger Joakim Jakob.

Det var inte bara eleverna som gillade denna Military Weekend. Också instruktörerna hade roligt.

– Det här var den roligaste kurs jag har haft hand om, säger Joakim Jakob.

Löfven i Afghanistan

SOCIALDEMOKRATERNAS

partiledare Stefan Löfven har tillsammans med ÖB Sverker Göranson besökt den svenska insatsen i Afghanistan. I sitt tal till insatspersonalen talade Stefan Löfven om den stolthet han känt under besöket.

– Ni ser dagligen resultatet av krig och elände som härjat i Afghanistan i över 30 år, inte minst barn och kvinnors utsatthet. Det är verkligen med stolthet som jag åker hit för att träffa er, sa han.

Han underströk också sitt fortsatta stöd för insatsen som politiker och beslutsfattare.

– Ni är beviset på att Sverige vill vara med och göra skillnad och inte bara sitta och titta på när människovärden kränks. Debatten hemma kan stundom vara kritisk till insatsen, men ni ska känna stolthet över det arbete ni gör här nere.

Chefen för styrkan, överste Torbjörn Larsson, väckte frågan om Sveriges framtida militära engagemang för fred i världen. Sverker Göranson svarade:

– En kontinent som vi tittar på mycket just nu är Afrika. Där finns det länder som är i stort behov av säkerhet.

Logistikbataljon försvarade Skaraborg

I ÖVNINGSSCENARIOT var det fullt krig. Göteborgs hamn ockuperad av främmande makt, fientlig flotta i södra Kattegatt och dessutom en annan fientligt inställd nation som passerat gränsen och gått in i Jämtland med flera bataljoner.

Detta hade första logistikbataljonen vid Trängregementet att spela med vid en höstövning.

– Syftet med övningen är i första hand att höja stridsduglig-

heten på bataljonen, säger bataljonschefen Daniel Lindell till forsvarsmakten.se.

Övningen var dubbelsidig. Logistikbataljonen hade en motståndare, en underrättelsebataljon från K3.

– Att ha en högt motiverad och kunnig motståndare gör att övningen blir mer realistisk och det är en bra möjlighet att svetsa ihop grupper och plutoner, säger Daniel Lindell.

Protester mot stridsflyg

300 PERSONER samlades vid Vätternstranden för att protestera mot Forsvarsmaktens ansökan om att få utöka flyg- och skjutövningar vid Vättern.

– Jag värnar om fred. Att bjuda

in andra länder att delta i stridsövningar går mot mina värderingar. Aktionen handlar inte bara om ansökan ur miljösynpunkt, sa en av de protesterande, Hans Mannefred till jnytt.se.

Gripen över vatten. Vätternbor har protesterat mot flygningar över sin sjö. Foto: Christian Lövgren/Forsvarsmakten

SkyddC får ryskt besök

RYSKA FEDERATIONENS CBR-trupper har med en delegation besökt SkyddC i Umeå. Helt i enlighet med arrangemangsplanen mellan Sverige och Ryssland har Försvarsmakten inbjudit representanter för de ryska CBR-trupperna till ett samverkansmöte vid SkyddC. Syftet med besöket var att främja förtroende och dialog samt att bidra till ökad kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte.

Det svenska CBRN-kompaniet genomförde en föreläsning med ett scenario av en explosion där misstanken var att ett skadligt kemiskt ämne spridits ut. Rekognoseringsgruppen detekterade området och tog ett prov på ämnet som var i vätskeform. Provet transporterades till ett mobilt analyslaboratorium.

Den ryska delegationen fick information om Försvarsmaktens CBRN-koncept och vikten av en sammanhållen kedja från soldat till insatsstab. Ett nytt system för personligt skydd och ett automatiskt varnings- och rapporteringssystem visades också.

Översten Kirillov beskrev de ryska CBR-truppernas historia. För närvarande finns fem CBR-brigader. De består av en rekognoseringsbataljon, en saneringsbataljon, en eldkastarbataljon och en rökridåbataljon.

De närmaste åren har det ryska försvaret prioriterat utvecklingen av ett markbaserat övervakningssystem med avståndsdetektorer, varningsmoduler på soldatnivå, kollektivt skydd och ett förbättrat rökridåsystem.

Svensk CBRN-förmåga intresserade rysk delegation. Foto: Niklas Ehlén/Combat Camera/Försvarsmakten

Tolkar i ny tappning

TILL JUL TAR DE första militärtolkarna som gått specialistofficersutbildningen sin examen. Under tre terminer har de fått både officers- och språkutbildning. I slutfasen av utbildningen genomfördes en övning i skogarna kring Villingsberg utanför Karlskoga.

I ett uppehållsrum sitter en grupp militärtolkar och väntar. De ingår i en pool av tolkar och ska när som helst rycka ut på uppdrag.

– Hur mycket man än pluggar blir man aldrig klar, säger en av militärtolkarna till försvarsmakten.se.

Ett anrop kommer till gruppens radio. Tolkhjälp behövs vid vakten. En av tolkarna tar på sig

jackan och beger sig dit. Veckans övning ska efterlikna miljön i internationella insatser. Det finns ett scenario med en bataljon som ska skapa stabilitet i ett område mellan olika grupperingar.

Förutom Försvarets tolkskola deltar militärpolisenheter från Livgardet, kustjägarer från Amfibieregementet och telekrig- och psyopsenheter från Ledningsregementet i övningen.

Årets kull med militärtolkar är de första som går specialistofficersutbildningen. De gör tre terminer och kommer efter examen att skriva på kontrakt som reservofficer där de ska tjänstgöra under två år som kan innebära utlandstjänst.

Lyckad MW i Boden

DET BLEV EN LYCKAD HELG för de som anmält sig till Military Weekend i Boden. Under kurschefen Görgen Lundgrens ledning visades vad det militära livet har att erbjuda. Tillsammans med åtta instruktörer hann han skapa intresse för verksamheten. Avtalsorganisationerna var förstas där. FMCK visade hur en motorcykel framförs på ett säkert sätt och eleverna fick också provköra.

– Det var mycket populärt, säger Görgen Lundgren.

Men vad som var riktigt populärt var att sova i tält med eldpost. Bland eleverna fanns de som gjorde detta för första gången.

Helgen började lördag förmiddag på I19. Efter uthämtning av uniformer exerceades eleverna och här menar Görgen Lundgren att de snabbt fattade hur man går i takt. Lottakåren informerade om sin verksamhet, liksom FRO som lät eleverna

ratta på radioapparater och söka samband med varandra. Bruks-hundsklubben var där med tillhörande hundar. Så vidtog fysisk träning. Den hade Görgen Lundgren förlagt till I19:s hindergård.

– Vi körde igenom, men inte på tid, säger han.

Tältet restes innan mörkret föll på och under natten sov alla elever gott. Efter revej 06:00 bröts förläggningen och när frukosten var avklarad blev det skytte med Ak-4:or, lånade av Hemvärnet.

Eleverna fick information om hur de kan fortsätta sin militära bana, och tyngdpunkten lades på Hemvärnet men även på de möjligheter som ges via GMU.

I utvärderingen dök positiv feedback upp: Gillar ordning och reda. Jag hade trott att det skulle varit hårdare. Att sitta eldpost var spännande. Det här tändar mig på att fortsätta i det militära.

Tysk borgmästare gillar halländsk musik

BORGMASTAREN i den tyska staden Wittstock har fattat tycke för Hemvärnets musikkår Halland. I ett brev adresserat till Försvarsmakten uttrycker borgmästaren Jörg Gehrmann sitt gillande över den svenska musikkåren.

– Vi vill här peka på Hemvärnets musikkår Halland som särskilt

vunnit stadens hjärta, skriver han.

Gehrmann vill nu bjuda in musikkåren till ett nytt framträdande vid den årliga orkesterfestivalen i Wittstock i slutet av augusti 2013. Musikkåren uppträdde i staden förra året i samband med 375-årsdagen av slaget vid Wittstock.

Säkert om trafik i Halmstad

NÄR FAK I HALLAND pratade trafiksäkerhet gjordes detta hos Scania lastbilsåterförsäljare i Halmstad. Medlemmarna som valt att tillbringa kvällen där lärde sig en hel del om nya regler för körkort som träder i kraft i januari.

Den som höll i kvällen var Håkan Svensson, FAK.

– Vi gick igenom allt nytt om MC, släp och åldersgränser för buss, säger han.

Det var 15 medlemmar som nu lärde sig mer om trafiksäkerhet. Kunskaperna levererades av

Scania verkstadschef i Halmstad och av en bilskollärare.

FAK:s verksamhet i Halland styrs som för alla frivilligorganisationer av hur mycket man har att röra sig med.

– Vi väljer att göra det vi tycker är viktigast, säger Håkan Svensson.

Närmast på schemat står halkbanekörning, såväl med personbil som lastbil. Bland uppdragen från Försvarsmakten märks ny-ligen en transport från Vidsel till Halmstad då ett ekipage med en radaranläggning, på ett säkert sätt, gick 143 mil från start till mål.

I Mattihas uppgifter som livsmedelstekniker ingår bland annat att hålla koll på vattenvärden i brunnar och avlopp på campen.

Ungdomsledare gör insats i Afghanistan

För specialistofficeren Mattihas Molin är engagemanget inom ungdomsverksamheten i Blekinge något han tänker fortsätta med, trots att han numera är militär på heltid.
– Jag vill ge tillbaka något, jag har själv varit försvarsungdom, säger han.

TEXT: RICHARD KJAERGAARD
 FOTO: RICHARD KJAERGAARD OCH JOHANNES TOLF

Vi befinner oss i nordvästra Afghanistan, närmare bestämt i staden Sheberghan som ligger nära gränsen till Turkmenistan. Cirka 100 svenskar finns utposterade här på basen Camp Monitor. Det är dammig afghansk högsommar och 40 grader varmt i skuggan. Här tjänstgör 1.e sergeant Mattihas Molin som livsmedelstekniker vid skyttekompaniet Romeo Lima.

– Vi har ett civilt företag som sköter matsalen och andra tjänster på campen. Jag ser till att de följer regelverken, bland annat vad gäller hygien. I min tjänst ingår också att ta vattenprover från brunnen och avloppet, samt att bekämpa skadedjur. Dessutom är jag gruppchef för ett par personer som har lite udda tjänster som inte faller under kategorierna skytte eller sjukvård.

Hemma i Sverige är Mattihas anställd som specialistofficer med inriktningen logistik och förplägnad vid F 17 i Kallinge. Just förplägnad föll sig naturligt att syssla

med eftersom han är utbildad kock i det civila. Men på helgerna ställer han upp frivilligt som ställföreträdande skolchef för ungdomsverksamheten i Blekinge.

– Det kan bli lite väl mycket tid i gröna kläder ibland. Men jag tycker om att lära ut saker, och att få vara med och forma ungdomar till det bättre. Jag vill ge tillbaka något, jag har själv varit försvarsungdom, säger Mattihas med eftertryck i rösten.

Vi går bort mot inkörsporten till campen. En afghansk väktare klättrar ned från vaktornet för att öppna den gnisslande plåtdörren ut till gatan. Vi är alla beväpnade. Stridsutrustning, kroppsskydd, pistol och automatkarbin, ska med om man så bara ska utanför grinden.

På andra sidan gatan ligger en liten affär med ett knäpphändigt utbud. Några yngre män och barn samlar sig nyfiket runt oss, de vill att vi fotograferar dem. Här finns det också en enkel affär. Vi går in. I ett par hyllor står utbudet: kex, chips, godis, cigaretter, läskedrycker, tvättmedel och rakhyvlar. På golvet ligger bastmattor utlagda. De som har affären vilar sig där när det är som varmast. Dessutom är det ramadan, den muslimska fastemånaden, något som gör folk ännu tröttare. Äter gör man först när solen gått ned.

Efter en stund säger Mattihas att det är dags att gå in på campen igen, han har ett par rutinuppgifter att lösa.

– Jag ska kontrollera avloppet och brunnen.

Vattenvärdena är som de ska. Vi går till mässen över den grusade fordonsuppsamlingsplatsen och tar en kopp kaffe. Samtalet leder in oss på hur många som börjat sin bana inom Försvarsmakten i någon form av ungdomsverksamhet. En erfarenhet vi båda delar.

– Jag har mött många genom åren, det är helt klart en framgångsrik rekryteringsväg. Flera av mina tidigare elever pluggar nu till officer eller arbetar som soldat. Jag tror att vi ofta lyckas grundmura ett posi-

15 mil från huvudbasen: Camp Monitor, här är ett reducerat svenskt skyttekompani och sjukvårdare stationerade tillsammans med amerikanska minröjare och en helikopterenhet.

Ungdomsledaren Mattias Molin befinner sig just nu i Afghanistan där han tjänstgör i förbandet FS 23.

tivt intresse för Försvarsmakten.

För Mattias som växte upp i Karlskrona var även den militära ungdomsverksamheten en väg till hans intresse för friluftsliv.

– Det handlar ju till stor del om organiserade ”äventyr” i skog och mark samt på havet. Jag hade nog aldrig som stadsgrabb blivit intresserad av naturen om inte mina instruktörer hade visat vägen. Det har gett mig jättemycket, avslutar han. ■

FAKTA

Namn: Mattias Molin

Ålder: 28 år

Yrke: Specialistofficer i Flygvapnet

Bor: Karlskrona

Familj: Sambon Sara

Fritidsintressen: Ungdomsledare, Playstation och friluftsliv

Gör just nu: Tjänstgör i FS 23, Afghanistan

På plats i Afghanistan

Richard Kjaergaard arbetar just nu som Public Affairs Officer (press-officer) åt den svenska styrkan FS 23. Han har de senaste åren i egenskap av journalist skrivit på regelbunden basis i tidningen Försvarsutbildaren. Richard har också genomfört Försvarsutbildarnas Public Affairs Officer-kurser samt grundkurs Psyops i Höllviken. FS 23 är hans andra utlandsinsats.

Att växa är livet på Vaddö

William Östin från Hallstavik fixar tillsammans med sina kompisar ljusskyddet till tältet.

Här växer grabbarna och tjejerna. De får lära sig bland annat att fungera i grupp. Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning har höstövning.

TEXT OCH FOTO: PER LUNGE

Det är andra övningen för de ungdomarna. Sambandstjänst, förläggning och patrulltjänst står på schemat vid Luftvärnsförbundets ungdomshöstövning i Luftvärnsbyn på Vaddö.

– Vi vet att de klarar mycket mer än de själva tror. Vi bygger upp deras självförtroende, säger kurschefen Börje Lantz.

När jag anländer till kursgården ser jag en grupp ungdomar i matsalen. De verkar spralliga och kan det här verkligen vara försvarsutbildarungdom? Nej. Det visar sig vara ett konfirmandläger från Svenska kyrkan i Norrtälje. Tre timmar senare kommer den ungdom som ska anträda

marschen mot livet i gröna kläder, det militära, kanske via GMU.

– Förr, på 60-talet och framåt var målet för vår ungdomsutbildning att vi skulle rekrytera till Lv3. Efter nedläggningen 2000 är det lite långt till Lv6 så vi utbildar med sikte på GMU, säger Börje Lantz.

Sambandstjänst

Fredagskvällen drar igång ganska omgående. De äldre eleverna, på Ledarskapskursen reser sitt tält på Dansbaneterrängen. De yngre får under ledning av Johan Valström bekanta sig med Ra 146, den amerikanske trotjänare som burits av svenska soldater sedan 1960-talet. Johan visar hur radion plockas ihop, tas isär och åter sätts ihop. Kanaler vrids in och det brusar. Då hörs indiantjut utanför baracken i höstnatten.

– Konfirmanderna verkar understimulerade, säger Johan lakoniskt.

Klockan åtta på morgonen hissas flag-

Lucas Jacobsson (tv) och Oliver Lindström, båda från Åkersberga, bekantar sig med radion.

Inför patrullsligan: John Pettersson från Humle, kämpar med radion.

gan under enskild ställning som den gjort så många gånger här. De äldre eleverna i m/90, de yngre i jeans och tröjor. De äldre skjutsas ut till norra Vaddö för att marschera tillbaka tre mil, de ska gå soldatprovet. De yngre ska för första gången resa ett tält 20. Alexander Westman leder övningen.

Målstyrning

Eleverna förses med overaller och kånkar tältdelar. De jobbar på bra. Tältduken dras ut på marken. Tältspikar slås i. Maskeringsnät läggs över. Kaminen med rör sätts upp. Ett ljusskydd byggs. Slanor skärs till. Alexander håller låg profil.

– Jag tycker om att målstyra, går det helt fel, då rättar jag till. Jag ser när det blir ett stando, när för många står utan sysselsättning, säger han.

Alexander började i ungdomsavdelningen i 15-årsåldern. Som många andra har han gått ungdomsledarkursen under ledning av kapten Svärd. Han har funderat på GMU men trivs bra på den mekaniska verkstad i Edsbro utanför Norrtälje där han jobbar som svetsare och mekaniker.

Mer stabila

Johan Valström åker ut i sin Golf GT för att genskjuta eleverna som går soldatprovet. De får varsin påse lunch och äter. De verkar så mycket äldre än sina tre år yngre kamrater som nu fått upp tältet.

– Det är inte samma grabb eller tjej som rycker ut från oss efter några år. De har blivit mer stabila, de har tagit befäl över sin kropp och befälet över andra, säger Börje Lantz som själv tog sina första steg i det militära på Vaddö 1966.

I dag tycker han att ungdomsverksamheten är ännu viktigare än då.

– Här får ungdomarna se att militär verksamhet inte är som i ett datorspel.

De sitter inte med en burk Cola och en chipspåse och spelar ett spel. De är ute i mörkret, det är kallt och blött.

Börje Lantz ser att ungdomarna växer både mentalt och fysiskt och det tycks vara drivkraften för honom här.

Övningen fortsätter med patrulltjänst. De yngre eleverna lägger på maskeringsfärg. De delas in i två lag och går mot varandra i en slinga. De får lära sig att gå utan att bli sedda.

Men sedda, det vill Luftvärnsförbundets Ungdom bli när de rekryterar. Varje år går de ut med brevutskick. I storleksordningen 1 000 15-åringar med målsmän i Norrtälje kommun får brev. Ungdomsavdelningen är med på marknader.

– Vi tittar aktivt efter evenemang med

den här målgruppen, säger Alexander Westman.

Tre övningar

På Barnens dag i Älmsta var han och de andra från avdelningen där. De hade med sig terrängbil och tält.

– Näst efter räddningstjänsten med deras brandbil, fick vi flest besökare, säger Alexander.

Ungdomsavdelningen har 40 medlemmar och nya elever fylls på när gamla går vidare. De har tre helgövningar under hösten, varav två på Vaddö och en i Kungsängen. En helg i månaden träffas ledare och ungdomar för aktiviteter som luftvärnstjänst, skytte, sambandsutbildning och orientering. ■

Soldatprov för äldre elever. Sebastian Söderström, Rimbo, som gjort GMU i täten.

Helikopter 16 Black Hawk.

Helikopterflottiljen

– En försvarsmaktresurs

Sedan 14 år tillbaka är Försvarsmaktens helikopterresurser samlade på ett förband – Helikopterflottiljen. 650 anställda producerar insatsförband och ser till att de tre försvarsgrenarna kan få helikopterstöd när de behöver. Insatsförbanden kommer från tre skvadroner, strategiskt placerad över Sverige; 1.Skvadron på Kallax i Luleå, 2.Skvadron på Malmen i Linköping och 3.Skvadron i Ronneby.

TEXT: LASSE JANSON
FOTO: KIM SVENSSON,
COMBAT CAMERA / FÖRSVARSMAKTEN

Skvadronerna

Skvadronerna är i sin tur uppdelade på i huvudsak flygdivisioner, flygunderhållskompanier och staber. På Helikopterflottiljen hittar man så varierande jobb som till exempel hundtränare, räddningssoldat, meteorolog och så de som kanske syns mest, piloter och tekniker. Oavsett befattning sker grundutbildningen i Sverige men för piloter och tekniker innebär det också att man ofta har en vidareutbildning utomlands.

Sedan början av femtiotalet har den svenska Försvarsmakten använt sig av helikoptrar för en mängd olika uppdrag. De vanligaste idag är sjuktransporter, trupp- och materieltransporter, spaning och övervakning samt ledningsstöd. Dels som rent militära resurser i Sverige och utomlands, dels på begäran av Räddningstjänsten som stöd till samhället när de civila resurserna inte räcker till. Sedan 1999 är det inte längre Försvarsmakten som har uppgiften att ansvara för sjö- och flygräddning, det är Sjöfartsverkets ansvar.

Helikoptertyper

För tillfället flyger Helikopterflottiljen med inte mindre än fyra olika helikoptersystem beroende på att två nya system är under införande och ett äldre kommer att börja fasas ut om ett år.

I Luleå och Ronneby finns Helikopter 10, Aerospatiale Super Puma, i tre olika versioner. En tvåmotorig medeltung helikopter med 2-5 personers besättning som främst används för transport och som ambulansflyg. De första levererades till Sverige redan 1988 och från och med nästa år ska de första av de nio som finns kvar i Försvarsmakten börja fasas ut.

3.Skvadronen i Ronneby, liksom 2.Skvadronen i Linköping, har också Helikopter 15, AgustaWestland 109, en lätt

tvåmotorig helikopter som främst används för utbildning och träning. Den är också utmärkt för lättare transporter och för spaning och övervakning. 20 helikoptrar köptes in i två olika varianter varav den ena, HKP15B, är anpassad för sjöoperativ verksamhet. HKP15B kan däremot verka från fartyg, sköta transport, samband och spaning samt till exempel utrustas med passiva sonarbojor och stödjä marinens fartyg vid ubåtsjakt.

Helikopter 16, Sikorsky Black Hawk UH60-M, är det senaste tillskottet. En helt ny version av en helikoptertyp som lanserades redan i slutet av 70-talet. Den medeltunga tvåmotoriga helikoptern är mycket robust och passar att flyga på höga höjder och i tuffa klimat som finns i till exempel Afghanistan. Att med ett sjukvårdsteam ombord kunna ta hand om och transportera svårt skadade personer är den första uppgiften som Helikopter 16 ska ta över från Helikopter 10. De första av 15 beställda Black Hawk levererades i slutet av 2011 och de sista kommer att levereras under 2013.

Leveransen av Helikopter 14, NH90, har blivit försenad med flera år. Anledningen är att det är en helt ny modell som fortfarande är under utveckling, med mycket avancerade datorsystem, flyg-by-wire och skrov av kompositmaterial. Helikopterflottiljen har idag fyra, av 18 beställda helikoptrar, men i ett grundutförande. De kommer senare att uppgraderas till den av Sverige beställda versionen. När leveranserna av operativa helikoptrar börjar under nästa år kommer Helikopter 14 att stationeras på 1. och 3.Skvadron. Den medeltunga tvåmotoriga helikoptern

kommer att kunna användas för samtliga typer av uppdrag som Helikopterflottiljen kan komma att få. Såväl mark- som sjöoperativa insatser, inklusive ubåtsjakt med både aktiv och passiv sonar.

MEDEVAC

Sedan 2011 finns Helikopterflottiljen med två ambulanshelikoptrar, så kallade MEDEVAC, i Afghanistan. Det är personal från främst 1. och 3.Skvadron som verkar från Marmal basen. Helikopter 10B innebär att det är en version med utökat egenskydd, förstärkningar som skyddar besättningen mot splitter och kulor samt varnings- och motmedelsystem mot värmesökande robotar. De finns på plats fram till april 2013 för att kunna transportera skadade mellan olika sjukvårdsenheter. Därefter är det 2.Skvadron med tre stycken Helikopter 16 som tar över uppgiften. Helikopter 16 är även anpassad för forward MEDEVAC vilket innebär att de kan plocka upp skadade direkt på skadeplatsen. Afghanistan är inte det enda utlandsuppdraget som gjorts av Helikopterflottiljen. Det första skedde till Kosovo och under fyra månader 2010 deltog två Helikopter 15 i Operation Atalanta, Europas bidrag till att säkra farvattnen utanför Somalias kust. Baserade ombord på HMS Carls-

krona ingick helikoptrarna, en i taget, i spaningen efter pirater. Just nu pågår förberedelserna för en ny insats som beräknas börja i april nästa år.

Inte bara helikoptrar

Med så mycket uppmärksamhet på internationella insatser är det lätt att glömma bort att Helikopterflottiljen är det enda flygförbandet som också innehåller hemvärnsbataljoner. Livgrenadjärgruppen som är en del av flottiljen har två hemvärnsbataljoner, 30 och 31 Hvbat, bestående av fyra insats- och fyra bevakningskompanier. Totalt i gruppen cirka 1 500 personer. Hemvärnet av idag har modern utrustning och är Sveriges nationella skyddsstyrkor. En ung hemvärnssoldat börjar nu för tiden sin utbildning som alla andra nya soldater, genom att gå en Grundläggande Militär Utbildning under tre månader. För Flygvapnets del ges de flesta GMU kurserna på Kvarn utanför Linköping där Helikopterflottiljen också har egna moderna lokaler.

Stöd till samhället

Vad hemvärnet och helikopterskvadronerna har gemensamt är också att de båda används som stöd till samhället. Räddningstjänsten kan begära särskilt stöd när de egna resurserna inte räcker till. Det kan

handla om eftersök av försvunna personer, antingen med skallgångskedjor eller med helikoptrar utrustade med värmesökare. Att delta i bekämpningen av skogsbränder är ett annat exempel, eller som när helikoptrar användes för eftersök och transport i samband med den tragiska norska Herkules-olyckan på Kebnekajse.

En fjälltopp i norra Sverige, ett ökenlandskap i Afghanistan, den svenska skärgården eller en ocean utanför Sudan. Helikopterflottiljens personal måste vara beredd att dag som natt göra en insats på de mest skiftande platser, i alla väder. ■

FAKTA

Helikopterflottiljen

Personal

Yrkesofficerare: 484

Civilanställda: 86

Gruppbefäl, soldater och sjömän: 47

Reservofficerare: 43

Orter

Kallax, Kvarn, Malmslätt, Ronneby, Sätenäs

Försvaret har beställt 15 Helikopter 16 (Black Hawk) och 20 Helikopter 15 som är de helikoptrar som förekommer på bild i artikeln.

KÄLLA: WWW.FORSVARSMAKTEN.SE

Helikopter 15.

Skademarkör bärs ut av rökdykare ur det logement där han låg och läste SoldF innan rummet rökfylldes.

Ungdomskurs i Strängnäs

Sörmlandsförbundets ungdomar har övat räddningstjänst och sjukvård. Eleverna fick både teori och ett överraskningsmoment. Räddningstjänst och ambulans ryckte ut och genomförde rökdykning.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: GEORGE LUNQE

När ungdomarna i Sörmlandsförbundet lär sig första hjälpen och hur man agerar när det börjar brinna ser ungdomsledaren Joakim Andersson och hans kollegor till att det inte bara blir teori.

Peter Fredriksson från Sörmlandsgruppen med förflutet som brandman sätter igång två rökgivare utanför det logement där ungdomarna har till uppgift att plugga på SoldF. De är helt omedvetna om att deras logement kommer att rökfyllas.

Utrymmer genom fönstret

Räddningstjänsten från Strängnäs kommer efter larm till Svältenlägret vid gamla P10. Det är mörkt och några minusgrader vid sextiden på kvällen. Eleverna tar sig snabbt ut genom fönstret. Räddningsledaren frågar dageleven och får en uppfattning om hur logementet ser ut. Dageleven har räknat in 21 elever som återsamlats vid en flaggstång. Två saknas. Rökdykare ger sig in. Efter 10 minuter har de sökt av lokalen och burit ut skademarkörerna. Realistiskt.

Vid den följande utvärderingen har Joakim Andersson samlat sina elever i lekionssalen.

Rök överallt

Eleverna ger en efter en sin bild av övningen.

– När vi upptäckte att det var brand, tänkte ingen av oss på att kolla badrummet. En haltade, fick fram första förband, säger den förste eleven.

En annan satt och sydde på uniformen:

– Det var något speciellt. Vad i helvete, rök överallt. Dörren var blockerad. Försök med fönstren ropade jag.

Joakim Andersson ser ut över gruppen:

– Och ni?

En elev tyckte det var otäckt. Han undrade vad som hänt. Och det var en otäckt situation för flera. Därför har ungdomsledaren satt av tid senare under kvällen för avlastningssamtal. Ingen ska gå till sängs och känna sig otrygg.

Bra för brandmännen

Brandmännen, varav en är kvinna och dessutom en av de två rökdykare som gick in i det rökfyllda logementet, tycker att det är riktigt nyttigt att få öva i en lokal de inte känner till. Dessutom uttrycker räddningsledaren uppskattning för hur eleverna skött sig. Ambulanssjukvårdarna berättar om hur viktigt det är att de fick det stöd de fick vid sjukvårdsmomentet. Eleverna plåstrade om sina kamrater.

Övningen hade föregåtts av teori i lekionssal och utrymning utan rök. Även hjärt- och lungräddning stod på schemat liksom agerande vid brand. Eleverna var på hugget och tycktes tillämpa sina kunskaper på ett riktigt sätt. ■

FAKTA

Försvarsutbildarna ungdomsverksamhet i Södermanland

6 ungdomsledare/instruktörer i Eskilstuna som jobbar ideellt med att utbilda ungdomar mellan 15 och 21 år i militära grunder, förutom strid.

3 ungdomsledare/instruktörer i Katrineholm.

3 ungdomsledare/instruktörer i Nyköping.

2 ungdomsledare/instruktörer i Strängnäs.

130 ungdomar är med i Försvarsutbildarna Södermanland.

Det finns även vuxenutbildningar, allt från enskild soldats strid till överlevnadskurser.

Ungdomsavdelningen i länet är uppdelad i fyra sektioner.

Majoriteten av verksamheten sker lokalt, och på de tre förbundsvisa övningarna får eleverna pröva sina kunskaper på saker som till exempel räddningstjänst, skytte och fjällmarsch.

Stf övningsledare under räddningstjänst- och sjukvårdsövningen var Jens Forss från Katrineholm.

En teori om ledarskap som inte håller är inget värd

Ledarskapsteorier ska testas och visa att de håller, säger forskaren Christina Björklund.
Foto: Per Lunqe

Att leda andra fungerar på nästan samma sätt i försvaret som i det civila livet. Christina Björklund forskar om ledarskapsutveckling på Karolinska Institutet.

TEXT: PER LUNQE

Försvarmakten är en stor organisation som bygger på att leda och ledas. När två militärer i uniform träffas vet båda att den med högre rang är chef. I bästa fall är han eller hon också den bästa ledaren. Och ledare kan utvecklas i sin roll. Det senare är Christina Björklund expert på.

När Försvarmakten utvecklas och nya ledarskapsteorier kommer fram, vad är då viktigt?

– Det är mycket viktigt att man bygger forskningen och det som kommer ur den på erfarenheter och att man då gör det på sådant som visat sig fungera, så kallad evidensbaserad forskning, säger Christina Björklund.

Tydligt ledarskap

Man ska kunna bevisa att en metod fungerar. ”Om jag strukturerar eller agerar på det här sättet så kommer det här ut.”

Christina Björklund tar till sig mycket forskning från bland annat Förvarshögskolan, där professor Gerry Larsson under lång tid jobbat med ledarskap. Han har

specialiserat sig på ledarskap under stress.

– Det jag gör sker i en miljö som till sitt väsen är mindre hierarkisk än den militära kan vara. I Försvarmakten har det alltid funnits ett tydligt ledarskap och det accepteras.

Det går snabbt att fastställa vem som basar. När chefen ska vara ett föredöme, ge inspiration och motivation, hur får man då fram honom eller henne?

– Det är mycket träning. För många börjar det på GMU:n, några kanske har varit med i ungdomsverksamhet.

De tog till sig

Som forskare vill Christina Björklund bidra med sina resultat.

– Jag hoppas att befäl inom Försvarmakten ska få en ledarskapsutbildning som delvis bygger på akademisk forskning. Att denna utbildning bygger på teorier som man vet fungerar.

Hur ska befälen se vad du kommit fram till?

– Jag har märkt att de officerare jag varit i kontakt med frågar om det som fungerar i vissa grupper också fungerar i försvaret. När jag var på Karlberg kände jag att alla tog till sig det jag sa, säger Christina Björklund.

Hon ser paralleller med forskning på civila områden. Ett projekt handlar om att se på ledarskap inom kommuner och landsting. Där har det visat sig att det är mest

kvinnor och att de är ordentligt stressade.

– När fler kvinnor jobbar som ledare inom Försvarmakten vore det intressant att se om det finns paralleller. Det kan finnas ett könsperspektiv.

Christina Björklund säger att de som använder de modeller som finns för ledarskap och ledarskapsutveckling ska betrakta dem utifrån ett kritiskt förhållningssätt.

– Återigen. De ska testas och visa att de fungerar. ■

Gruppchef på Arméns Jägarbataljon agerar ledare. Foto: Kim Svensson / Combat Camera

Carl Gustav Schultz, chef för Försvarsmaktens överlevnadsskola pratade om det krisberedskapskonferensen i Karlstad handlade om, människans förmåga att agera i en kris.

Värmlandsförbundet har genomfört en konferens om krisberedskap.

Den samlade inte bara intresserade åhörare utan också viktiga befattningshavare inom svensk krisberedskap.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Försvarsutbildarna fortsätter därmed att skapa arenor där utrymme ges för samtal och debatt. Under Almedalen i somras lyftes försvarspolitiska frågor fram. I Karlstad gällde det krisberedskapsfrågor. Försvarsutbildarna i Värmland utgick från förbundets nya verksamhetsidé och tillsammans med Försvarshögskolan blev det ett samtal under två dagar då kris och beredskap belystes.

Ett växande område

Perspektivet var den regionala nivån med kopplingar mot lokala aktörer som kommuner liksom mot den nationella nivån.

– Konferensen passar bra in i vår utveckling. Viktiga aktörer under kriser visar vad de gör och förväntar sig av andra, säger Bengt Sandström, generalsekreterare i Försvarsutbildarna.

Han ser hur arenorna växer och att de är en viktig del av förbundets verksamhet.

– I Karlstad lägger vi fokus på ett av våra två ben, det civila. Det växer i betydelse för oss.

Flera rikstäckande förbund inom Försvarsutbildarna är inne på det civila spåret. Tre exempel: Criscom levererar kriskommunikation, Miljö och hälsa har sin nisch och CBRN-förbundet är efterfrågat av civila aktörer.

Den enskildes förmåga

Ett återkommande tema under konferensen i Karlstad var den enskildes förmåga att hantera en kris, såväl befattningshavare i organisationer som förväntas agera när krisen är ett faktum som den enskilde medborgaren. Frivilliga Resursgrupperna (FRG) nämndes som viktiga delar av den kommunala beredskapen.

Försvarsutbildarna märktes tydligt under den vecka konferensen genomfördes. Samtidigt pågick en utbildning om det civila krishanteringssystemet i Tylebäck (se sid 20).

– Detta är en av startpunkterna för något som kan bli stort för oss, säger Bengt Sandström.

Nya kontakter

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, var genom främst Björn Körlof med både i Tylebäck och Karlstad. Han arbetar med lagstiftning och finner vägar för hur de medel som MSB har tillgång till ska nå frivilligorganisationerna.

Bengt Fransson som är förbundsordförande i Värmland siktar på mer samarbete med MSB och tillsammans med FHS lyckades han och kollegan Rune Johansson prestera två dagar som inte bara gav åhörarna mer kunskap utan även öppnade dörrar för mer kontakter med deltagande organisationer.

– Lika självklart som att skapa arenor för debatt är att involvera relevanta aktörer och för oss i Värmland är det MSB, FHS, kommuner och länsstyrelsen, säger Bengt Fransson.

Värdegrunden viktig

Värmlandsförbundet hade lyckats engagera många erfarna föreläsare och moderatorer. En av dem var Lars Hedström, FHS, med förflutet som nationell och internationell krishanterare. Hans erfarenhet är att vi i Sverige är bra på att samverka.

– Vi utnyttjar varandras resurser i organisationerna, det är vår styrka. Det finns

Bengt Sandström, generalsekreterare i Försvarsutbildarna, flankerad av (t v) Bengt Fransson och Rune Johansson, Värmlandsförbundet som arrangerade Krisberedskapskonferensen.

Ann Enander, forskare på FHS: Hon talade om beredskapens psykologiska utmaningar och om hur vi förbereder oss för det oväntade.

en värdegrund i Sverige som håller ihop oss i kriser, sa han.

Lars Hedström var verksam i samband med tsunamin i Thailand och har sett hur krisberedskapen utvecklats sedan dess.

– Sverige lyftes efter tsunamin. Vi lärde oss av den händelsen och vi är bra på att lära oss av händelser.

Lars Hedström möttes av frivilliga när han kom till Thailand.

– När en större händelse inträffar i Sverige är det på samma sätt. Myndigheterna räcker inte. Det behövs frivilliga, sa han.

Människan

Carl-Gustav Schultz, chef för Försvarsmaktens överlevnadsskola, pratade om människan under kris, den drabbade och befattningshavaren som ska reda ut krisen.

– Det har ingen betydelse vilken magnitud krisen har, det handlar om människan. Viljan att överleva har fullständig betydelse, sa han.

Försvarsutbildarna har blivit en dörröppnare och det genom att föra samman aktörerna inom den svenska krisberedskapen. ■

Cecilia Widegren hos soldater och officerare i Afghanistan. Foto: Christer Winbäck

Svenskt försvar är på väg åt rätt håll

Svenskt försvar och säkerhetspolitik får nu en ny genomlysning. Försvarsberedningen har påbörjat sitt arbete. Det är många frågor som ska sättas under lupp. Sedan förra beredningen presenterade sin omvärldsrappport 2007 har inte bara världen förändrats, bland annat har IT-utvecklingen skjutit iväg.

TEXT: PER LUNQVE

Den arabiska våren kastar sken över svensk säkerhetspolitik, på vilket sätt? När USA skiftar fokus från Europa till i första hand Asien, vad betyder den omorienteringen inte bara för EU:s krishantering utan även för svenska intressen? I närområdet seglar kommande konflikter upp om Arktis och de naturtillgångar som finns i havet. Cecilia Widegren (m) leder försvarsberedningen.

Kommer ni att titta på utvecklingen hos den dominerande aktören i Sveriges när-område, Ryssland och dess förmågeökning?

– Ja. Utvecklingen i Ryssland har varit, är och kommer att vara intressant för säkerhetsläget i Sveriges närområde. Ryssland är stormakten i regionen och det

ligger i vårt intresse att fortsatt noga följa och analysera vad som sker i och omkring Östersjön, och kopplat till förändringar i Arktis-regionen, säger Cecilia Widegren.

Blir det pengar kvar för övriga försvaret när JAS Gripen E/F anskaffas? 300 miljoner kronor om året för ett projekt som kommer att kosta 90 miljarder betyder att Försvarsmakten tvingas prioritera.

– Beslutet att anskaffa nästa generations Jas är ett nödvändigt förmågelyft som Försvarsmakten har efterfrågat och som riksdagen tagit beslut om tidigare.

– För att finansiera utveckling och anskaffning av nästa generations Gripen av-sätter Försvarsmakten redan idag medel i sin materielplan. Därtill avser regeringen skjuta till ytterligare drygt 2 miljarder. En förutsättning är att förmågelyftet görs tillsammans med minst en annan strategisk partner, vilket gör att man delar kostnader.

– Med den här finansieringsmodellen är regeringens bedömning att anskaffningen av nästa generations Jas Gripen inte kommer att ske på bekostnad av övriga delar av försvaret och att ekonomin kommer att vara i balans, säger Cecilia Widegren.

Hur ser du på personalförsörjningen? Hur ska Försvarsmakten attrahera soldater och sjömän?

– Med frivilligheten som grundläggande

kraft är Försvarsmaktens attraktionsförmåga helt avgörande för den nya personalförsörjningen. Förmågan att kunna attrahera rätt kompetens är en helt avgörande faktor för försvarets framtid. Försvaret verkar numera på en öppen arbetsmarknad där man måste konkurrera om arbetskraften med företag, organisationer och andra myndigheter. Därför måste Försvarsmakten kunna erbjuda intresserade unga killar och tjejer ett bra helhetspaket.

Borde inte soldatlönerna höjas? 16 150 kronor i månaden som ska räcka till levernet inklusive bostad och mat kanske avskräcker?¹

– Lön och villkor är i Sverige en fråga för arbetsmarknadens parter, den svenska modellen. För att få människor att söka sig till, och stanna kvar i, försvaret är lönen en viktig faktor men inte den enda. Försvaret kommer inte att kunna konkurrera med resursstarka arbetsgivare bara genom lön. Istället måste Försvarsmakten kunna erbjuda andra saker utöver lönen som är intressanta. Det kan till exempel vara möjligheten att vara med på en internationell insats eller att få bra utbildningar som man även har nytta av på den civila arbetsmarknaden.

– En annan sak som regeringen har bett Försvarsmakten att se över är möjligheten att använda premier, incitament, utbildning och individuella utvecklingsplaner för att soldater och sjömän ska fullgöra sina kontrakt. Man kan även tänka sig att den enskilde soldaten har en kompetensutvecklingsplan med olika delmål som sträcker sig över hela tjänstgöringstiden för att öka incitamenten att vara kvar, säger Cecilia Widegren.

Nato har utvärderat svenskt försvar. Det är en positiv rapport. Men för många säkerhetsanalytiker är det också en rosad rapport. Claes Arvidsson, SvD, skriver "Armén är inte mycket att tala om och marinen är i det närmaste utraderad". Hur ser du på "svenskt försvar i toppklass"?

– Sverige får beröm av Nato, inte för att försvaret värderats gentemot Natos försvarsplanering, utan i förhållande till hur en modern försvarsmakt enligt Nato bör se ut för att kunna hantera Sveriges behov och förmåga till insatser i försvaret av Sverige, i vårt närområde liksom vid internationella insatser. Som Natos positiva omdöme om Sveriges försvar visar är vi på väg åt rätt håll. Nu är det viktigt att vi vårdar reformen och är uppmärksamma på de utmaningar som finns på vägen, säger Cecilia Widegren. ■

¹ Soldatlönerna har efter intervjun höjts med minst 1 000 kr.

Johan Tunberger, försvarspolitisk analytiker, vill se en trovärdig försvarsdoktrin, kostnadstäckning och mer övningar.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

När Johan Tunberger och Bo Hugesmark vid Folk och Försvars Sälenskonferens 2010 spelade upp ett fiktivt scenario med konsekvenserna av den svenska solidaritetsförklaringen, garantin om att stödja länder i närområdet, ska detta scenario ha gett närvarande politiker skrämshicka.

Vad var så provokativt?

– Vi tog svensk säkerhetspolitik på allvar när vi illustrerade vilken försvarsförmåga som behövs för att göra en ny försvarsdoktrin trovärdig, säger Johan Tunberger.

Sätt kraft bakom solidaritetsförklaringen

Scenariot som handlade om ett stöd till ett baltiskt land visade fundamenta, allt från

Johan Tunberger är oroad över utvecklingen i Försvarsmakten.

Soldaterna vill ha stora och realistiska övningar

svenskt hävdande av territoriell integritet till Gotlands vitala position i Östersjön. Solidaritetsförklaringen finns kvar, men det talas nu med små bokstäver om den.

Skulle Sverige i dag ha militär förmåga att sätta kraft bakom solidaritetsförklaringen?

– Nej. Vi kan skicka över några kompanier. Men om det kommer till skarpa situationer så har Försvarsmakten mycket låg kapacitet. Vi övar i bästa fall på bataljonsnivå. Samordningen mellan vapenlagen är dålig.

När jag intervjuade före arméinspektören Berndt Grundevik för ett år sedan svarade han på frågan om hur mycket han kunde ställa upp, 13 000 soldater. Det blir inte många bataljoner. Räcker det?

– Det gör det inte och bataljonerna är inte uppfyllda. När vi pratar om IO14 så sägs det att den ska gå i mål 2019. Det kommer man inte att göra, för det finns inte pengar till det.

Betala soldaterna mer

Johan Tunberger menar att Försvarsmakten står inför fyra större problemområden; personalkostnader, materielinköp, frånvaron av övningar på högre nivå och Super-Jas. Kostnader för personalen visar sig i lönesättningen när en soldat får 16 150 kronor i månaden och det ska räcka också till bostad och mat.

– Försvarsmakten kommer att tvingas betala mer. Än så länge sker rekryteringen

till stor del från de som tidigare gjort värnplikt. Det som lockar är utlandstjänst. Men efter avvecklingen av Afghanistan försvinner denna morot, säger Johan Tunberger.

Då menar han, att såväl soldater som officerare vill ha stora och realistiska övningar, något som ska göra tillvaron meningsfull.

I stället kan Försvarsmakten inom en nära framtid befinna sig i det holländska dilemmat, det vill säga att kvaliteten på rekryterade soldater sjunker under en nivå som inte är acceptabel.

Fler plan behövs

Materielanskaffningar är ett annat problem och den skjuts på framtiden.

– Det är olyckligt att senarelägga. Det gäller allt från lastbilar, terrängbilar till ledningssystem. Allt som behövs nu skjuts på framtiden.

Ett välbekant materielprojekt är Jas Gripen.

– Kostnadsberäkningarna är helt dimhöjda. Det är därför omöjligt att uppskatta hur stor merkostnaden för E/F blir jämfört med att behålla och uppdatera C/D-versionen.

Pengarna för projektet finns inte i dag.

– Nej och det blir stora kostnader i när-tid för utveckling, säger Johan Tunberger. Storleken på serien låter låg.

– Siffran 40 flygplan är en oerhört kort serie för att svara mot utvecklingskostnaden.

Det desperata hopp Saab har är export.

Sverige och Schweiz planerar att köpa. Men det finns många frågetecken.

– Den schweiziska regeringen har gjort en avsiktsförklaring. Sedan skall den till parlamentet och det är inte helt säkert där heller. Så kommer sannolikt en folkomröstning. Det kan mycket väl bli nej för både vänstern och den traditionellt försvarsvänliga högern är emot.

Vad betyder det för Super-Jas?

– Man skulle tro att det då inte blir av. Men erfarenheten är att järntriangeln i Sverige, således industrin, försvaret och politiken kommer att gå vidare.

Vad får det för konsekvenser för Försvarsmakten? ÖB Sverker Göranson har pratat om nedläggning av en försvarsgren?

– Det hotet finns. Jag har flera gånger sagt att det kommer att bli en systemkollaps inom några år. Kvar kommer vi att ha flygande maskiner och en bataljon på Svea Livgarde som går högvakt.

NBG i strid

Men Försvarsmakten håller en bataljon i Afghanistan, har lyckats med två nordiska stridsgrupper, varav den senaste fick gott betyg och kommer att sätta upp en ny 2015.

– Den nordiska stridsgruppen har en systemeffekt. Bataljonschefen måste tänka att den för första gången ska kunna fungera i skarp strid. Vad ställer kriget för krav? Bataljonen ska vara stridsduglig. Den måste övas, säger Johan Tunberger. ■

Kursledning och föreläsare: Fr h, Anna Torndahl, Per Klingvall, Magnus Edenmyr, Björn Körlof och Jörgen Peters.

Kurs i civil krishantering

Med kursen i civil krishantering som hölls under senhösten i Tylebäck togs ett steg framåt för frivilliga förstärkningsresurser på regional nivå. Erfarna föreläsare gav svar på frågor från elever som handplockats av sina förbund.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Förstärkningsresurserna kan bli en viktig resurs för krishantering och ett viktigt steg för att förverkliga dem togs under kursen i Tylebäck.

Anna Torndahl från Försvarsutbildarna och Criscom ledde kursen, den första av två under oktober och november som Myn-digheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, beställt.

Lagar och förordningar

Eleverna, handplockade från sina organisationer, har alla kompetenser inom sitt område, till exempel samband och transporter. Under kursen fick de både överblick och detaljkunskap om civil krishantering, således det system de ska verka inom i kompetenspoolerna. Kursen gav kunskap om lagar och förordningar och om hur länsstyrelser och kommuner agerar under kris.

För MSB är detta koncept delvis nytt och myndigheten söker vägar för hur förstärkningsresurser kan finansieras. Hur ska avtal slutas? Det stod klart när Björn Körlof från MSB talade om att poolerna

inte "kan hänga i luften". De måste ha en offentlig aktör som avropar tjänsterna.

Fortsätter samarbeta

MSB och Försvarsutbildarna fortsätter med kompetenspoolerna sitt samarbete. Sedan förra året har medlen för detta fördubblats till att i år omfatta uppdrag för 1.6 MKr.

– De här förstärkningsresurserna kan växa till något stort. Tillsammans med MSB ser vi hur de kan bli verklighet, säger Per Klingvall, informationschef på Försvarsutbildarna som tillsammans med Anna Torndahl leder pilotprojektet.

När krisen kommer

Eleverna ska ha efterfrågad kompetens och förmåga. Det innebär att de ska kunna sättas in i situationer där kommunen, länsstyrelsen eller en central myndighet är inne i en kris. Och det ska vara en kris som definieras som en extraordinär händelse i lagbokens mening.

Under veckan i Tylebäck visade det sig att förmågor som samband, transporter, kriskommunikation och CBRN-frågor är särskilt intressanta för beställaren. De frivilligorganisationer som har efterfrågad kompetens ser här möjligheter till verksamhet. En verksamhet som är inramad under de lagar och förordningar som Björn Körlof talade om.

Bygga upp förstärkningsresurser

Det är det s.k. 2:4-anslaget som ger MSB möjlighet att fördela medel för verksamhet och som ryms inom begreppet krisbered-

skap. Det är dessa pengar som frivilligorganisationerna kan få del av. De ska användas till att bygga upp och hålla igång resurserna. När kommunen eller länsstyrelsen ringer, då ska verksamheten gå igång.

Magnus Edenmyr som är säkerhetssamordnare i Orust kommun gick igenom ansvaret för kommunen, från liv och hälsa till miljö och egendom. På en direkt fråga om frivillig resursförstärkning svarade han, att han utan tvekan skulle ta in dem under en pågående kris.

Magnus Edenmyr satte fingret på en liten kommuns utmaningar, att verka med uthållighet under en kris och att ha tillräckligt med personal för att hålla igång arbetslag som avlöser varandra. Viktigt är att vid övningar testa uthålligheten och att även öva avlösningar.

Motor och transportenheter

Det finns i dag en grund till förstärkningsresurser bestående av motor och transportenheter på tre platser i Sverige samt en sambandsenhet. Dessutom har Trafikverket avtal med flera frivilligorganisationer. Verksamheten som Trafikverket driver innebär att kriser ofta uppstår. Därför finns i krisorganisationen 60 bandvagnar med förare från FAK och Bilkåren. Avtal finns med Försvarsutbildarnas CBRN-förbund i händelse av kemolyckor. Avtal finns också med FFK som ger Trafikverket tillgång till flyginsatsgrupper.

En av eleverna, Lave Göransson, från FAK i Skaraborg, hade fått information om Försvarsutbildarnas kurs i civil kris-

hantering genom sin organisation. Han nappade, sökte och blev antagen. Som en av cheferna i motor och transportenheten i Borås kände han att detta var rätt kurs för honom.

– Jag har fått en bra uppfattning om hur det civila krishanteringssystemet fungerar, sa han.

Magnus Edenmyr, säkerhetssamordnare i Orust kommun, tar gärna in stöd från kompetenspooler.

Lars Carlsson från FAK i Skaraborg under en gruppövning på kursen i civil krishantering.

Eric Knutsson, Krisstödsförbundet i Uppsala var aktiv under kursen. Hans förbund deltar i krisorganisationen för kärnkraftverket i Forsmark.

Reservofficerare under utbildning.

Läget bland reservofficerarna

Hur är tillståndet bland Försvarsmaktens reservofficerare i dag? Hur många finns, hur många behövs och hur utbildas de?

TEXT: PER LUNQE

FOTO: SVEN ÅKE HAGLUND/FÖRSVARSMAKTEN

Strategin för hur reservofficerarna bäst ska användas kan förbättras enligt Mats Geijer på Högkvarterets personalstab. Han är själv överste i reserven.

– Strategiskt är det så att Försvarsmakten fortfarande kan bli bättre på att använda reservofficerarnas civila kompetenser. Många av dagens reservofficerare har en akademisk examen, är kanske disputerade eller jobbar på höga befattningar inom näringsliv och offentlig förvaltning, säger Mats Geijer.

Till dessa hör statssekreteraren på Försvarsdepartementet liksom Försvarsmaktens generaldirektör, informationsdirektör och chefen för juridiska staben inom Högkvarteret.

– I Försvarsmaktens organisation 2013, FM ORG 13, finns 1 600 befattningar som är avsedda för reservofficerare, i Hemvärnet ytterligare 300 och ett antal inom HKV som är under utredning.

Femtusen har skrivit på

Totalt finns det 7 000 reservofficerare i vårt land. Av dessa har enligt Jörn Holmgren, förbundsordförande i Reservofficerarna, 5 000 skrivit på avtal för eventuell utlandstjänst. Han pekar också på behovet av reservofficerare i insatsorganisation IO14, som enligt honom är ungefär 2 400.

Åldersstrukturen visar att de flesta är mellan 40 och 50 år. Den grad som är vanligast

är kapten som innehas av 3 400 reservofficerare, följt av 2 000 löjtnanter. Två är generallöjtnanter. Huvuddelen av de reservofficerare som har högre tjänstegrad än överstelöjtnant är före detta yrkesofficerare.

Specialister

Hur blir man reservofficer i dag? Två vägar finns. Den normala vägen är att man går igenom specialistofficersutbildningen på reservofficerslinjen, SOU/R. Vid examen blir man antingen 1:e sergeant eller fänrik beroende på akademisk status. Om man har en akademisk examen om minst 180 högskolepoäng kan man tillträda en OF 1-befattning och bli RO/fänrik. I annat fall tillträder man en OR 6-befattning och blir då RO/1:e sergeant.

– Den andra vägen är, om man redan är utbildad plutons- eller kompanibefäl som värnpliktig, att läsa en anpassad utbildning som går över två somrar. Detta blir 16 veckor. Sedan anställs man som RO/1:e sergeant, säger Mats Geijer.

140 platser

I somras utbildades reservofficerare till specialistofficerare i Halmstad. Kommande sommar genomförs ROK 2 för de officersaspiranter som har gått ROK 1. Dessutom genomförs då en ny ROK 1 med 100 platser, följt av ROK 2 2014. Den SOU/R som startade i augusti har 21 elever. Följande SOU/R, nästa år liksom 2014 har 140 platser.

– SOU/R har exakt samma innehåll som en vanlig SOU. Officersaspiranten utbildas i ett smalt område där han eller hon får djup kompetens. Specialistofficerens fokus ligger mer på ett direkt ledarskap och mindre på taktik, säger Mats Geijer.

Den svensktalande troppen efter övningens slut med en sovjetbyggd ZIL-lastbil i bakgrunden. Författaren längst till vänster. Foto: Bengt Hyytiäinen

Gotlänning i finsk övning

I Finland, närmare bestämt i trakten av Lohtaja, 8 mil norr om Kokkola (Karleby) genomfördes övningen höststorm i regi av det nystartade frivilligförsvaret. Från reservisterna deltog i huvudsak finska kustjägare från Nylands brigad som är svensk-språkig.

TEXT: BENGT HYYTIÄINEN

För första gången i finsk efterkrigs-historia har man från högkvarteret i Helsingfors gett tillstånd till en icke finsk medborgare att delta i en fredstida stridsövning och fullt ut som stridande soldat, tillsammans med finska soldater. Det normala vid utländska militära besök är att besökaren går in i rollen som observatör.

Bakgrund

Finlands Försvarsmakt förbjöds under det kalla kriget att organisera frivilliga försvarsorganisationer (skyddsskåren, Lotta Svärdrörelsen, reservistförbundet, etc.). Detta var konsekvensen av Kremls analys av hur Finlands dåligt utrustade krigsmakt kunde stå emot Sovjets nummerärt och materiellt överlägsna militära styrkor under vinterkriget. Efter Sovjetunionens kollaps så har Finland åter steg för steg börjat bygga upp frivilliggrörelsen.

Övningen

Övningen höststorm genomfördes inom ramen för plutons/grupps anfall samt stridsspaning på djupet av fiendens gruppering. Alla soldater var utrustade med en markeringsutrustning på kroppen (prismaväst) och en laserenhet på stormkarbinen som noggrant sköts in med specialutrustning före övningsstart. Västen reagerar med en hög ljudsignal vid träff, skada eller en kula som passerar nära soldaten i syfte att höja realismen. Stridsövningarna pågick dygnet runt med korta uppehåll för mat och lite vila. Terrängen bestod av tät barrskog, (mycket mygg och blåbär) myrmark och strandterräng.

De finska soldaterna visade gång på gång en hårdhet och kampvilja som bara finsk sisu kan framkalla. Inom förbandet visade man en rörande omsorg om sina stridskamrater. Pennalism och ryktesspridning är något helt främmande för dessa soldater.

Vid övningens slut genomfördes vård och inlämning av utrustningen i ett läger som gav en känsla av det gamla Lägre i Blåhäll på Tofta skjutfält. Sedan var det dags för sauna (bastu). En förutsättning för den finske soldaten!

Fin avslutning

Pigga och raska efter saunan satte sig soldaterna till bords för att avnjuta lagad varm mat (himmelsk korvsoppa med rågbröd).

Innan hemresan tog truppen plats i lägrets marketenteri för en kopp kaffe och bulle och lyssnade till säkerhetsläget av en officer

Premiärlöjtnant Leivo var chef under övningen höststorm. Foto: Kustjägare Sundkvist

från den militära underrättelsetjänsten rörande den ryska krigsmaktens förhållanden vid den Finsk/Karelska gränsen samt informerade om att Ryssland kommer att satsa 5 000 miljarder kronor till uppbyggnaden av sin nya krigsmakt fram till år 2020.

Vid avtackningen och tacktalen överlämnades ömsesidiga gåvor från de som deltog. ■

FAKTA

Finland har idag en försvarsbudget på 20 miljarder kronor och har 34 700 soldater i stående förband. Vid allmän mobilisering ställer man upp 357 000 soldater på krigsfot (år 2002 hade man 490 000 i reserven).

År 2015 kommer den finska Försvarsmakten att vara den nummert största armén i Västeuropa.

Sverige har idag en försvarsbudget på 37,3 miljarder kronor, men utbildar inga värnpliktiga längre.

Sveriges försvar består av cirka 30 000 yrkessoldater samt ytterligare 22 000 med hemvärnsavtal.

I Finland är man värnpliktig mellan 18 år fram till 50-60 år beroende på befattning. Kvinnor gör värnplikt på frivillig basis.

Serg. Hyytiäinen från 324. insatskomp.Gotland under en kort stridspaus. Foto: Kustjägare Sundkvist

Generalsekreterare Bengt Sandström informerar konferensdeltagarna.

Höstkonferens i förnyelsens tecken

Försvarsutbildarnas förbund och överstyrelse samlades 12-14/10 för att under en intensiv helg diskutera hur den nya verksamhetsidén påverkar förbunden och medlemmarna.

TEXT: PER KLINGVALL
FOTO: FÖRSVARSUBILDARNA

Utgångspunkten för seminarierna och diskussionerna var den nya verksamhetsidén med visionen att vi ska vara det naturliga valet för stöd till samhällets förmåga att möta kris och krig. För att fullfölja verksamhetsidéns intentioner så specialstuderades hur vi ska öka vår synlighet, utveckla rekryteringen samt fullfölja och utveckla utbildningen.

Det finns en tydlig acceptans och förståelse för behovet att synas och att det är

allas ansvar att informera om vår kvalitativa verksamhet. Vi är inte så kända inom Försvarsmakten som vi tror och önskar och vi behöver i högre grad än tidigare berätta för personer på förbanden och i Högkvarteret att vi finns och att vi gör massor av bra saker.

Vi behöver också förändra vår rekrytering då vi inte längre kan rekrytera värnpliktiga. Här skall vi i hög grad verka tillsammans med Försvarsmakten och utnyttja de tillfällen då de själva rekryterar. På så sätt når vi många människor med våra budskap.

Det finns också en framtid som handlar om utbildning till stöd för samhällets krishanteringsförmåga. Björn Körlof beskrev den nya inriktningen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Där kan vi definitivt bidra i uppbyggnaden av regionala och nationella förstärkningsresurser. ■

Placera en officer var som helst – uppgiften kommer att lösas

Officerare växlar karriär och går över till näringslivet. De har med sig erfarenhet av att leda, kommunicera och är ofta riktigt bra på att lösa problem. Thomas Axelsson, nu vd och rektor på Europaskolan är en av dem.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQVIST

Försvarmaktens personalförsörjning baseras på kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal. En konsekvens av detta är en liten personell volym totalt sett. För ganska många i kategorin kontinuerligt tjänstgörande officerare kan förutses en övergång till civil verksamhet efter ett antal års anställning i Försvarmakten. Orsakerna kan vara flera.

Dels är det i dag generellt fler än tidigare som byter yrkesinriktning. Sett till officerskollektivet kan en volymmässigt liten Försvarmakt medföra reducerade karriär-

möjligheter. Även kravet på återkommande utlandstjänstgöring i krävande missioner kan påverka intresset för yrkesväxling.

Då det gäller officersyrkets attraktionskraft på den civila marknaden finns tidigare erfarenheter att falla tillbaka på. Exempelen på de som lyckats och haft nytta av sin utbildning och tjänstgöring som officer är många.

Vi respekterar varandra

Vi gjorde ett besök hos Thomas Axelsson, vd och rektor på Europaskolan i Strängnäs. Han började med GS1 1974 på P10 och gjorde efter det en lyckad karriär i Försvarmakten. 2006 fick han frågan från Europaskolan. Han vägrade för- och nackdelar, och nappade 2007.

”På Europaskolan utvecklas man kunskapsmässigt och växer som person. Vi respekterar varandra och därför behöver ingen hävda sig på andras bekostnad. Allas lika värde är en gyllene regel. Här ska du

känna dig välkommen och trygg.” Står på skolans hemsida. Låter som hämtat från Försvarmaktens värdegrund?

– Jodå. Det finns många likheter. Den militära världen levererar inte bara oss som kan ledarskap utan också sunda värderingar, säger Thomas Axelsson.

Gott anseende

Thomas Axelssons erfarenhet är att svenska officerare har gott anseende inte bara i svenskt näringsliv utan även utomlands. Han gick 2001 på det mycket krävande Joint Services Staff and Command College i engelska Shrivenham och följde upp med tjänsten som biträdande försvarsattaché på ambassaden i London.

– Jag är som ett genomsnitt av svenska officerare och trivdes bra både i Shrivenham och London.

Inom näringslivet menar Thomas Axelsson att officerare har egenskaper som är mycket användbara.

– Vi är riktigt bra problemlösare. Du kan sätta ner en officer var som helst i världen, ge honom en uppgift och han kommer att lösa den.

Tilldelade resurser ska räcka liksom tiden. Thomas Axelsson var planeringschef, J4, på Operativa Insatsledningen (OPIL) 2004 och ledde Försvarsmaktens logistiksats under tsunamin.

– Vi löste uppgiften, säger han.

Det var en uppgift där Thomas Axelsson och hans medarbetare gjorde en humanitär insats.

– Vi fick översätta militärt språk till civilt och agera.

Vi är utbildade för att vinna

Som chef för plansektionen på OPIL blev Thomas Axelsson handplockad till den tjänst han nu sitter på, vd och rektor för Europaskolan.

Vad driver dig? Är du prestationsorienterad?

– Vi är inte utbildade till att förlora ett krig. Den som är bäst förberedd vinner, säger Thomas Axelsson.

Han har från sin tid inom Försvarsmakten med sig en inställning om att vinna, militärt ett slag, civilt ska den skola han leder hävda sig i konkurrensen. Denna inställning tycks gå hem inom näringslivet. Företagen vill ha chefer och ledare som är inställda på att vinna.

På vilket sätt kan militära erfarenheter ge mervärde i näringslivet?

– Tydlighet i kommunikation, att ha en bra dialog. Om man inte lyssnar med örat mot marken tappar man, i det här fallet jag, kontakten med eleverna och lärarna på skolan.

Så problemlösare och bra på kommunikation, det är receptet som näringslivet hakar på när de anställer en militär som chef?

– Ja. Vi har gott rykte och är i allmänhet bättre än vad vi själva tror.

Thomas Axelsson menar att de officerare som lämnar Försvarsmakten tillför näringslivet mycket.

– Å andra sidan tror jag att Försvarsmakten skulle tjäna mycket på att tillåta ett återflöde från det civila. Vi får unika erfarenheter som kan tas tillvara av Försvarsmakten. Det kan också underlätta karriärväxlingen om möjligheter till återanställning finns, säger Thomas Axelsson. ■

USA:s försvarsmakt fokuserar i riktning Asien där sjö- och flygstridskrafterna får en nyckelroll. Foto: Försvarsmakten

Obama och försvaret

Efter Barack Obamas vinst i presidentvalet uppstår många frågor. En viktig fråga är vad hans seger betyder för amerikansk försvarspolitik?

Fokus lär fortsatt ligga på Asien och Europa lämnas åt oss europeer.

TEXT: PER LUNQE

Hur kommer Obama att förhålla sig till Iran och dess kärnvapenambitioner?

– Det är en fråga som kommer att ligga i topp på presidentens utrikespolitiska agenda, säger Claes Arvidsson, ledarskribent på Svenska Dagbladet.

Får vi se ett väpnat amerikanskt angrepp på Iran i år?

– En ytterligare skärpning av sanktionerna mot Iran kommer först, kanske blir det också direkta samtal mellan Washington och Teheran. Om alla andra möjligheter är uttömda kan dock Obama inte backa från sin position att Iran inte ska tillåtas ha kärnvapen.

Hur går det med den amerikanska försvarsmakten, utveckling och anslag?

– Inriktningen ligger nu fast, vilket innebär mer högteknologi, truppproduktioner och sämre ekonomi. Försvaret får också bidra till saneringen av statsfinanserna. Om Obama och kongressen innan årets slut inte kan undvika ekonomisk åtestupa väntar dock ett stålbad med mycket allvarliga effekter för USA:s ställning som suverän militärmakt. Den stora frågan för Europa är förstås om viljan finns att ta ett ökat eget ansvar. Jag är inte optimist, säger Claes Arvidsson. ■

Claes Arvidsson, Svenska Dagbladet, ser framför sig ett stålbad för amerikanskt försvar. Foto: Svenska Dagbladet

Flitiga elever är från vänster Mikael Jonsson och Lennart Fors.

Tyska soldater på ett under-
rättelseuppdrag. Foto: Petty
Officer First Class Ryan
Tabios, ISAF HQ Public Affairs

Vi behöver fler kurschefer

En tidig måndagsmorgon i november anlände ett antal "kurschefsaspiranter" till Flottiljområdet i Halmstad. Skolchefen Anders Troedsson med personal hälsade alla välkomna och "mönstrade in" eleverna i lektionssal "Kaptenen". Skolchefen lämnade därefter över till kurschefen Bo Alfredsson och hans instruktör Larsåke Paulsson.

TEXT OCH FOTO: BO ALFREDSSON

Det var förväntansfulla elever som samlats i lektionssalen. De hade erfarenhet från såväl av att vara stabschef i hemvärnet, tidigare ungdomsledare och som före detta fast anställda under många år inom Försvarmakten. De flesta hade dessutom en gedigen erfarenhet från det civila arbetslivet på ledande befattningar.

Kursen genomfördes främst i dialogform och med en hel del grupparbeten. Varje elev fick under hela kursen arbeta med en konkret kurs där eleven skulle vara eller antogs skulle vara kurschef i närtid.

Några gästföreläsare bjöds också in för att ytterligare höja den redan höga standarden på kursen. Bland gästföreläsarna kan nämnas utbildningsledaren i Försvarsutbildarnas södra region (tillika biträdande skolchef) Ulf Hammarlund samt en rektor från Falkenberg, Sven-Åke Bengtsson. Den senare utbildade i Försvarmaktens "Fysiskt stridsvärde".

Eleverna fick dessutom orientering om ett antal andra aktuella områden, exempelvis GMU (Grundläggande militär utbildning), Försvarmaktens personalförsörjningssystem, FGU (Förberedande grundutbildning) samt ADL (Avancerat distribuerat lärande) och GU-F (Grundläggande soldatutbildning för frivilligpersonal).

Värt att nämnas är också att kursen var en försökskurs för ADL, vilket är under införande i all frivilligutbildning. Representant från HKV PROD FRIV Christian Rexfalk kom för att utvärdera det första försöket.

Kursen avslutades på lördagen med bl a utvärdering och försvarsinformation. Enligt elevutvärderingarna var det nöjda elever som nu är lite mer förberedda inför sina kommande kurscheferroller. ■

Det var inte kriget i Afghanistan som var deprimerande: det var hemkomsten. Överstelöjtnant Andreas Timmermann-Levanas ingår i en ny generation tyska soldater. De har tjänstgjort i krig utomlands, det första för tyska soldater sedan andra världskriget. Men de återvänder till ett hemland som inte riktigt vet hur det ska behandla dem – och där stora delar av befolkningen är negativt inställd till dem.

– När man kommer tillbaka från Afghanistan flyger man i ett militärflygplan som landar vid en terminal som inte används av civila plan, så folk ser inte soldaterna. Ens hemkomst märks inte alls. Det är nästan som om den är hemlig, berättar Timmermann-Levanas och fortsätter:

– Man blir lite avundsjuk när man ser vilket välkomnande amerikanska soldater får när de kommer hem. Ja, detta är vårt jobb och vi får betalt för det, men skådespelare och musiker får också betalt för sina jobb. Ändå applåderar vi dem, och de blir glada.

Tyskar i Afghanistan

Sedan 1992 har runt 300 000 tyska soldater och civilanställda tjänstgjort i utlandsinsatser, de flesta av dem i Afghanistan. I Afghanistan har Tyskland också stridande förband; Tyskland har den tredje största styrkan i ISAF. Tyskarnas närvaro är så okontroversiell bland de andra ISAF-länderna att den inte ens är något diskussionsämne. Brigadgeneral Carsten Jacobson från tyska armén är ISAF:s talesman – och gift

Krigsveteraner: hett ämne i Tyskland

TEXT: ELISABETH BRAW

med en brittisk officer.

Men att komma hem är alltså inte lika lätt. Fast Förbundsdagen har tagit sina beslut om Tysklands insats i Afghanistan med stor majoritet är befolkningen kritisk till kriget, i synnerhet Tysklands deltagande. De senaste opinionsmätningarna visar att 70% av tyskarna vill att Bundeswehr omedelbart ska dras tillbaka från Afghanistan, och siffran har stigit snabbt. Så sent som i september 2009 tyckte 57% av de tillfrågade att Tysklands insats skulle avslutas omedelbart. Enligt en ny opinionsmätning anser dessutom 64% av tyskarna att landets soldater i Afghanistan inte är utrustade för uppgiften.

– Folk kritiserar oss soldater när vi kommer hem, och de säger att vi inte behöver någon sympati eftersom vi har valt att vara med i kriget. Då svarar jag alltid att jag inte har valt detta krig. Det är Förbundsdagen som har beslutat att Tyskland ska vara med i Afghanistan. Om folk inte tycker om det ska de kritisera Förbundsdagen, inte soldaterna, säger Timmermann-Levanas.

Växande uppmärksamhet hemma

Men det tyska ISAF-deltagandet fortsätter. Halvhemliga landningar till trots: 300 000 soldater kan man inte helt förtiga, och dagens Tyskland vill det inte heller. Andra världskriget ligger så långt tillbaka, och inställningen till krig är så annorlunda, att man nu kan acceptera sina krigsveteraner, även om man inte firar dem.

– Situationen har blivit bättre. Genom de tyska dödsfallen i Afghanistan har folk blivit medveta om att detta är ett krig. Tills för några år sedan verkade de flesta tro att vi bara var där och byggde flickskolor, observerar Timmermann-Levanas.

Tyskland har förlorat 56 soldater i Afghanistan. USA har flest dödsoffer (1939), följt av Storbritannien (422), Kanada (158) och Frankrike (86).

Veteranerna själva spelar en viktig roll när Tyskland nu långsamt ändrar sin syn på hemvändande soldater. Afghanistan-veteraner har grundat organisationen Bund Deutscher Veteranen (BDV) för att göra veteraner mer synliga i samhället. Timmermann-Levanas är BDV:s ordförande. Tack

vare BDV:s påtryckningar har Bundeswehr inrättat en PTSD-avdelning – visserligen liten, men ledd av en general. Dessförinnan togs PTSD inte på riktigt allvar. De två första Afghanistan-veteranerna har nu flyttat in i ett renoverat boende som ursprungligen byggdes för invaliderade veteraner från första världskriget. Den siste invånaren från andra världskriget dog nyligen.

Ny veterandag

En milstolpe nåddes tidigare i år, när försvarsminister Thomas de Mazière föreslog att landet numera ska ha en årlig veterandag. Eftersom regeringskoalitionen är enig om förslaget kommer det med all säkerhet att antas, och Tyskland kommer att fira sina veteraner den 22 maj varje år. Många förbundsdagsledamöter motsätter sig dock förslaget. Till och med själva ordet veteran är en milstolpe: det har inte använts på över 60 år.

– De Mazière är den första försvarsministern sedan andra världskriget som har använt ordet veteran, så det är ett stort steg. Men sedan ville han tydligen kompromissa och han säger nu att alla som har varit soldat eller officer ska kallas veteran, även om de inte har deltagit i krig, noterar Timmermann-Levanas och tillägger:

– Veterandagen är en bra idé, men inte om den bara blir en dag när Förbundsdagen ägnar ett par timmar åt att tänka på veteraner. Det borde vara en dag när politikerna träffar soldaterna som de har skickat ut i krig, och träffar deras familjer. Eftersom allmänheten är kritisk till kriget vore en veterandag också en fantastisk möjlighet att diskutera varför Tyskland över huvud taget är med.

På soldatbloggar stormar debatten kring veterandagen. ”Låt dem ordna sin veterandag; vilket nonsens. Befolkningen kommer ändå att fortsätta vara likgiltig gentemot veteranerna”, skrev en officer i en kommentar på den populära bloggen Soldatenglück. ”Jag förstår inte varför en veterandag skulle vara så dålig. Jag tycker vi ska visa respekt för alla som har deltagit i väpnade konflikter. Man ska tacka dem som har utsatt sig för livsfara i flera månader!” skrev en soldat.

I framtiden kommer allmänheten inte bara att acceptera krigsveteranerna utan också förstå att de kämpar med osynliga problem som PTSD, hoppas BDV. Också där har USA kommit mycket längre. Men, säger Timmermann-Levanas, på ett sätt har tyska soldater det bättre än sina amerikanska kollegor:

– Tyskland har ett fantastiskt socialt omhändertagande som också tar hand om veteraner. Det har inte amerikanerna. ■

Criscoms representanter på årets övning var Calle, Peter, Martin, Linda, Elisabet, Maria och Rolf. Foto: Sten Söderlind

Redaktionen på Geltic Bear jobbar mot tiden!

Massmedia är en del av dagens samhälle, att en reporter eller fotograf skildrar en händelse är alla vana vid, men hur skulle du reagera om det hände dig? Hur hanterar man att en kamera körs upp i ansiktet och ilska frågor ställs av ettriga journalister. Vad får du svara på, hur och till vem ska du hänvisa till? Högre chef, polis, eller vem? Har ni en press- och infoansvarig på er Bataljon eller kompani? Det är för att illustrera detta som Media Spelet har tillkommit i övningen. Criscom har tagit fram ett kurspaket via Försvarsutbildarna som ni kan anmäla er till. Även flera förslag som kom in under övningen handlade om det var möjligt att vi skall

komma till ert kompani och utbilda, något som kommer att genomarbetas. Vill ni veta mer om vår utbildning, gå in på www.criscom.se

Vi som jobbade från Criscom är mycket glada och tacksamma och de flesta förstod hur de kunde använda oss i spelet och kom nyfiket in på redaktionen, bollade idéer som vi sedan genomförde och producerade. Vi vill samtidigt tacka alla deltagande bataljonstablar och ett extra tack till er som hade oss på positiva listan i sin feedback om övningen. ■

TEXT: ELISABET FORSMAN
TEXT FAKTARUTA: OLA CASTENVALL
(NEDTECKNAT AV LINDA LUNQVIST)

Ola Castenvall (t.v) var projektledare för övningen och kom med informationen till artikeln. Med på bilden är också Brigadgeneral Roland Ekenberg. Foto: Elisabeth Forsman

FAKTA

Geltic Bear 2012 vecka 243

- 9:e gången övningen genomförs
- 14 Bataljonstablar från hela landet övades
- 623 deltagare

Det har använts:

- 1 823 toarullar – 3 st per person
- 42 flaskor handsprit
- 1 kg frukt/person
- 2 900 l vatten
- 4 200 renklämmor
- 175 liter te
- 1 250 liter kaffe – 2 liter per person
- 4 000 lunch och middag
- 1 800 frukost

Det har utförts:

- 4 fartkontroller

Övningen har haft hjälp av:

- 8 st helpdeskpersonal
- 5 st Samhallpersonal

Övningen har kostat:

- 4 miljoner svenska kronor som HvSS betalar

Projektledare – Ola Castenvall om årets Geltic Bear:

Vad har utmärkt övningen?

– Det har varit mycket folk, vid denna övningen har vi sprängt gränserna.

Har det dykt upp något ovanligt problem?

– En kväll tog kvällsmaten slut. Då fick vi åka till Västerås och köpa 1 400 nya portioner.

Vad är din slutsats?

– Det har varit ett glatt humör hos de övade staberna, det har inte varit förbjudet att ha kul på jobbet.

Utbildning av samtalsledare vid avlastningssamtal

FÖRSVARSKVINNOR I VÄSTERNORRLAND genomförde under en helg i oktober, en kurs för blivande samtalsledare vid avlastningssamtal. Kursdeltagarna var en blandad skara människor som utvecklade en förtrolig och glad stämning under de två dagarna.

Målet för utbildningen var att de skulle få grundläggande färdighet i att kunna genomföra ett avlastningssamtal på individnivå, samt ha en förståelse för hur ett samtal läggs upp på gruppnivå. Handledare var Nina Åkerstedt och Klas-Göran Holmqvist.

Kursen förutsatte att deltagarna hade någon form av förkunskap i stress- och krishantering, men lördagen började med en snabb repetition av stressymtom och krisens faser. Därefter lades fokus på samtalsledarens roll och personlighet innan handledarna gick över till att presentera avlastningssamtals teknik. Huvuddelen av kursen ägnades, som sig bör, åt praktisk övning som varvades med metodikdiskussioner.

Deltagarna var mycket nöjda med utbildningen som var intensiv och gav upphov till många frågor. En kvinna uttryckte vikten av att ha en god självinsikt som samtalsledare för att förstå sina egna reaktioner och beteenden i dialogen, och hon såg det som mycket värdefullt att ha kurser som exempelvis Utveckling Grupp Ledare (UGL) med sig i bagaget.

Flera av de närvarande påpekade att de trots rollspelen kände av allvaret och den viktiga uppgift man har i att kunna strukturera samtalet, ställa frågor på rätt sätt och inte plåstra eller skuldbelägga. "Den här utbildningen, Samtalsledare vid

avlastningssamtal, var för mig en tuff utbildning men jag ångrar inte en sekund. Att vara samtalsledare är en svår uppgift, det blev vi varse vid rollspelen och träning är nödvändigt så att man lär sig hantera människors olika reaktioner. Tankarna som dök upp under utbildningen var allt från nyfikenhet till "hur ska jag klara det här". Med god handledning av professionella lärare så känns det inte helt främmande om jag skulle behöva använda mina kunskaper i en kris av enklare slag. Vi har fått mycket bra verktyg i och med den här utbildningen." säger en annan blivande samtalsledare.

TEXT: IRENE JONSSON
FOTO: HANS ERIK ÅKERSTEDT

Thomas Holmlund och Annica Ellingsson redogör för sina iakttagelser inför övriga kursdeltagare.

En 100-åring med framtidstro

NÄR VÄSTERBOTTENS Försvarsutbildningsförbund samlas i Umeå för att fira sitt första sekel, kombineras detta med arbete, nätverkande och planering inför framtiden. Försvarsutbildningsförbunden i Norrbotten, Västernorrland och Jämtland finns också på plats. Det gör också de tre rikstäckande förbunden CBRN-förbundet, Criscom och Miljö och Hälsa.

Lördagen inleddes efter frukosten med genomgångar av CBRN-förbundets Bernt-Åke Nensén och utbildningsledaren i Försvarsutbildarnas region norr, Ulf Konradsson. Att Försvarsmakten och Försvarsutbildarna tar Norrlandskonferensen på allvar, märktes väl på vilka besökare som accepterat inbjudan. Chefen för Norrbottens regemente, överste Olof Granander och Försvarsutbildarnas utbildningschef, Anders Gustafsson deltog under lördagens presentationer. Där framgick tydligt att det finns en efterfrågan på Försvarsutbildarnas tjänster.

GMU, GU-F, GSS/T, MW – förkortningarna är många om man nagelfar framtidens kursutbud – Grundläggande militär utbildning, Grundläggande soldatutbildning för frivilliga, Grundläggande utbildning för tidvis tjänstgörande soldater och sjömän samt Military weekend – tillfällena saknas inte. Budskapet på lördagen var klart – Bäst att överplanera. Vi måste ligga på framkant i dialogen. Vi kan inte kasta in jästen efter degen!

En av de viktigaste frågorna inför framtida verksamhet är rekrytering, främst av ungdomar. Mot bakgrund av att värnplikten för närvarande är vilande finns inte längre någon

Hemvärnets Musikkår Umeå & Lycksele under ledning av Leif Norberg.

naturlig koppling mellan ungdomar och det militära. Därför är också försvarsinformation en viktig del i verksamheten.

Ett nytt, fjärde ben som Försvarsutbildarnas verksamhet vilar på är samarbetet med civila myndigheter, såsom Länsstyrelser och MSB.

Norrlandskonferensen gav också tillfälle till musikalisk njutning. Hemvärnets Musikkår Umeå & Lycksele gav en mycket uppskattad jubileumskonert med mycket varierat utbud. Victoria Marsch och Norrbottens Regementes Marsch inledde och Köbenhamner marsch avslutade. Däremellan spelade Per Brännström violinsolot ur Schindlers List och Kicki Törnlund sjöng en mycket gripande version av Gabriellas sång. I övrigt på repertoaren, bland annat filmmusik och ABBA. För en musikerson som undertecknad, var denna konsert mycket givande och ett utomordentligt startskott för kommande arbete.

TEXT OCH FOTO: ROLF ARSENIUS, ORDFÖRANDE
FÖRBUNDSSTYRELSEN CRISCOM

GU-F i Eksjö och Skillingaryd

LÖRDAGEN DEN 13 OKTOBER ryckte fjorton förväntansfyllda GU-F-elever in på Ing 2 i Eksjö för att, efter utrustning och uthämtning av vapen, transporteras till Skillingaryds anrika övningsplats och skjutfält 3 mil söder om Jönköping. Av de fjorton eleverna var åtta kvinnor och medelåldern låg runt 29 år. Den mer eller mindre standardiserade utbildningsplanen följdes vilket innebar att sjukvårdspaketet, värdegrund och halva vapentjänsten var genomförd. Kurschef var Larsåke Paulsson, Försvarsutbildarna Norra Småland, stödet kom från Ing 2 och instruktörerna från Försvarsutbildarna, Personaltjänstförbundet, Skyttesportförbundet och CBRN-förbundet. En välförtjänt återhämtningshelg med tid för reflektion var inlagd. Kursen avslutades med en tillämpningsövning i fält då eleverna bodde i tält och levde under fältmässiga förhållanden. Kursen ryckte ut fredagen den 26 oktober, förhoppningsvis med många nya erfarenheter och färdigheter och positivt inställda till Försvarsmakten och hemvärnet.

TEXT OCH FOTO: LARSÅKE PAULSSON

Löjtnant Mattias Boman från Skyttesportförbundet visar den rätta anläggningsställningen i liggande.

Military Weekend på Gotland

FREDAGEN 5 OKTOBER till söndagen 7 oktober genomfördes en prova-på-Försvarsmakten-helg med deltagande av ett antal förväntansfulla ungdomar i åldern 18 år till 25 år. Det började med påklädning av uniformer och uthämtning av den materiel som skulle användas under helgen. Inkvartering skedde i ett vandrarhem utanför Visby, där information om Försvarsmaktens uppgifter, värdegrund och vad som kunde erbjudas eleverna efter kursen hölls. Lördagen började med ett besök vid utlandsstyrkan på Tofta för att få en inblick i vad en soldat i Afghanistan gör. Efter detta var det utbildning i att resa förläggning och en del posttjänst. Middagen bjöds ur hemvärnsinsatskompaniets koktross. Gotlandsgruppen hade en mörkerskjutning för GMU (Grundläggande militär utbildning) där anhöriga var inbjudna och som vi också fick se. Kvällen avslutades med information om GMU. Innan eleverna somnade in i tältet så utspisades det korv.

Söndagen startade med att bryta förläggningen. Under förmiddagen bjöds det på ett stationssystem av Gotlands frivilligorganisationer där eleverna fick skjuta Ak-4, utbildas i sjukvårdstjänst, sambandstjänst, expeditionstjänst och bilkörning. Kursen avslutades med utvärdering och diplomutdelning. Alla var mycket nöjda med kursen och samtliga avser att fortsätta med denna verksamhet i någon form.

TEXT OCH FOTO:
JAN-ERIC ENGSTRÖM

En ny bekantskap; Ak-4.

Till havs

TACK VARE ETT SAMARBETE mellan ett antal frivilligorganisationer, har FrivilligStockholms medlemmar möjligheten att ta förarbevis för båt under vårvintern 2013.

Under nio onsdagar med start den 23 januari 2013 kommer Stockholms marinlottakår (SMLK) att slå upp Drottning Victorias Örlogshems portar. Under Sjövärnsskårens utmärkta instruktörers handledning kommer då 20 medlemmar från FrivilligStockholm få chansen att ta förarbevis för båt.

– Under workshopen Varför lotta? berättade medlemmarna att de ville ha fysiska och intellektuella utmaningar i sin vardag. I våras fick kroppen sitt när vi ordnade en kurs på Karlbergs hinderbana och nu sätter vi hjärnan i rörelse, berättar projektets ledare Hedvig von Hofsten.

SMLK har fått ekonomiskt bistånd från FOS för att genomföra kursen. Ändå har ni valt att ta ut en avgift.

– Det stämmer, erfarenheten visar att deltagarnas engagemang blir större om de har betalat för att få vara med. Ett förarbevis för båt kostar upp till 3 000 ute på stan och i det perspektivet är 800 kr ett kap, konstaterar Hedvig.

Det är många kockar i den här soppan, ett antal frivilligorganisationer inklusive Sjövärnsskåren. Gör det projektet svårhanterat?

– Tvärtom! Genom att jobba på det här sättet plockar vi russin ur varandras kakor och tar tillvara organisationernas olika styrkor. SMLK driver projektet och står för lokalerna, en annan frivillig organisation styr upp det praktiska, FOS bidrar med pengar och deltagare och Sjövärnsskåren med kunskapen.

Säger Hedvig och tillägger:

– Förarintyg ger dig grundläggande kunskaper i navigation, sjövätt och säkerhet. I utbildningen ingår bland annat praktiskt sjökortsarbete och metoder för navigering, väjningsregler, ljussignaler, sjömanskap och säkerhetstänkande. De flesta försäkringsbolag ger rabatt på båtförsäkringen om du har förarintyg.

TEXT: HEDVIG VON HOFSTEN

Det händer i förbunden 15/12-15/2

Region Syd

Regional utbildningskonferens	26 januari	Tylebäck
Military Weekend	08-10 februari	Göteborg
Ungdomskurs – vinter	10-16 februari	Älvdalen

Försvarsutbildarna i Bohuslän-Dal

Vinterövning (ungdom)	01-03 februari
Kris i fred, informatör från Länsstyrelsen	06 februari

Försvarsutbildarna i Halland

Försvarsinformation	15 december	Tylebäck
Försvarsinformation	06 februari	Tylebäck

Försvarsutbildarna i Älvsborg

Avslutning (ungdom)	15 december	Borås
---------------------	-------------	-------

Region Mitt

Försvarsutbildarna i Södermanland

Kurs i verksamhetssäkerhet	01-02 februari	Strängnäs
----------------------------	----------------	-----------

Försvarsutbildarna i Uppland

Terminsuppstart (ungdom)	14 januari
Kallt väder (ungdom)	21 januari
Sjukvård (ungdom)	28 januari
Helgövning (ungdom)	01-03 februari
Ungdomsföreningens årsmöte	11 februari

Region Norr

Försvarsinformationskurs	06-11 januari	Ånn
--------------------------	---------------	-----

Försvarsutbildarna i Jämtland

Military Weekend	25-27 januari
Fjällsäkerhet, grundkurs	15-17 februari

Försvarsutbildarna i Norrbotten

Vinterutbildning – kallt väder	26-27 januari	Boden
--------------------------------	---------------	-------

Försvarsutbildarna i Västerbotten

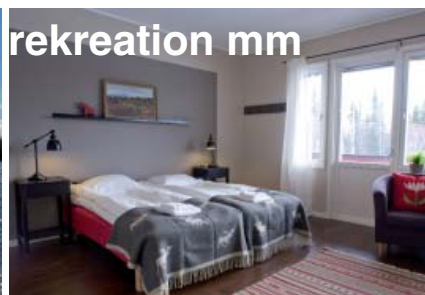
Årsavslutning (ungdom)	15 december	Umeå
------------------------	-------------	------

Försvarsutbildarna i Västernorrland

Introduktion (ungdom)	25-27 januari	Härnösand
Stress och krishantering	26 januari	Sundsvall
Överlevnad vinter (ungdom)	15-17 februari	Härnösand

Platsen för övning, konferens, kurs, rekreation mm

ÅNNS KURSGÅRD

Vi har hotellboende, konferenslokaler, fantastisk mat, 480 hektar egen mark, egen skjutbana och stor övnings- och vårdhall i en fantastisk fjällmiljö att erbjuda dig som:

- Tillhör Försvarsmakten och behöver plats för övning eller teambuilding. Enligt VU är Ånn likställt med FM anläggningar och vi har Inrikes konferensavtal.
- Har ett företag och behöver en konferens eller event för att svetsa ihop ditt team. Här finns plats för många kringaktiviteter och vi har olika kurser.
- Är medlem i Försvarsutbildarna och vill ha närhet till fjäll och skidanläggningar.

Kontakta oss för mer information:

Telefon 0647-712 65

Stockholms- 08-587 742 00
kontoret

Mobil 0706-63 69 39

Adress Ånns Kursgård
Ånn Haråvägen 2
830 15 Duved

E-mail info@annskursgard.se

Hemsida www.annskursgard.se

POSTTIDNING

B

BESÖK VÅR WEB-SHOP!

Vi erbjuder nya profilkläder m.m.

www.forsvarsutbildarna.se

Uppdatera e-postadresser

Kansliet arbetar med att ta fram olika sätt att hantera sändlistor med e-postadresser så att det blir enklare att nå olika grupper av medlemmar. Det är särskilt viktigt då vi informerar om möjligheten att söka utbildningar men också för annan information. Med de nya listorna skall det vara möjligt att skräddarsy utskick så att de når rätt medlemmar.

Det förutsätter dock att de e-postadresser som finns är relevanta och uppdaterade. Vi uppmanar därför alla medlemmar att uppdatera alternativt lägga in sina adresser. Adresserna kan uppdateras personligen genom att logga in på "Mina sidor". Användarnamnet framgår av tidningen och lösenordet är "medl" följt av de fyra sista siffrorna i personnumret.

Lägger ni in adresserna är det större chans att ni kan ta del av nya utbildningar och annan spännande verksamhet.

**Anmäl ändrad
adress!**

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Min medlemssida" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

